

Jubileumsskrift

Stemnestaden

50 år



1946-1996

STEMNESTADEN 50 ÅR
Jubileumsskrift

Modgunn Brynjelsen
mai 1996

– Tyskerleiren som ble vigslet
til samlingsplass for kristne –

Layout, repro og trykk
Ludvig Eriksen Trykkeri a.s, Haugesund - 1996

Omslagsfoto: M. Brynjelsen

ISBN 82-993966-0-3

Innholdsfortegnelse

(Tekst merket med * er hentet fra «Stemnestaden 25 år» skrevet av Knut Fosså Rørtveit)

Innledning	6
Då vart tanken om Stemnestaden fødd - og tok form *	7
Så bygde tyskarane brakkeleiren i Grinde *	7
Indremisjonen førebur seg til å overta *	8
Då handla vi *	9
Nå var eigdommen vår *	10
Kjøp av tyskerleiren vakte ikke bare begeistring	10
Et par hestehoder foran	11
Hektisk byggeperiode	12
Men frå då av vart det travelt - for alvor! *	12
Tilvisingar frå forsyningsdepartementet *	12
Og så tok byggjearbeidet til *	13
Vigsledagen på Stemnestaden søndag 26.mai 1946 *	14
Eget styre overtar ansvaret for	15
Stemnestaden utvides	16
Navnespørsmålet	16
Drifta kunne starte og gjestene komme	17
Vi sleit mykje i mange år *	18
Men mykje retta seg etter kvart *	18
Alle mann i arbeid	19
Kretskontoret flyttet til Stemnestaden St. Hans	20
Bygg, kostnader og finansiering	21
Ble planene for omfattende og kostnadene for store?	21
Pengene strakk ikke til	21
Kaféen på Stemnestaden	23
Emissærheimen	24
Veslehuset	25
Vann	25
Fra ved og kull til elektrisitet	27
Intenatrom - hvor lå leirdeltakerne?	27
Skole	28
Kristeleg landsgymnas?	28

Det skulle likevel bli skole på Stemnestaden i mange år.....	29
Leirskole	30
Den store reparasjons- og ombygningstida 1965-75.....	30
En lang byggeperiode skulle begynne	32
Nye internat	32
Visjoner om nytt hovedbygg tar form.....	34
Usikker grunn	35
Hva ville grasrota.....	35
Hva nå?	36
Hindringer som måtte fjernes	37
-Vei.....	37
-Tilfluktsrom	37
Den lange dugnaden - oktober 1985 -februar 1989	37
Dugnaden kunne starte	37
Sandtransport	38
Nybygget ble reist på våren 1986	38
Festhelg.....	39
Vi var bare halvveis ferdige.....	39
5.februar 1989 ble hele nybygget innviet	40
Byggeledere og dugnadsfolk	40
Giverglede og dugnadsarbeid av ulikt slag.....	42
Drøm var blitt virkelighet	42
Innsamlingskomitè for nybygget	42
Hva bygget kostet	43
Aksjon ned med gjelda ble landsert i 1992.....	43
Dugnadsarbeidet skapte samhold	44
Et arbeid vi aldri blir ferdige med.....	44
Stranda	44
Naust og brygge.....	45
Inngangspartiet til hovedbygget	45
Amfi og fotballbanen	46
Matbrakkka	46
Rom med dusj og toalett	47
Streng brannforskrifter	47
Stemnestaden skulle fylles med folk.....	47
Campingplass og sommergjester	47
Stevneplass	48

Tysvær IUF.....	50
Rom for andre.....	51
Leirliv for ung og gammel.....	51
Leirtilbudet til barn dobles på få år.....	55
Hvor mange kom på leir	56
Leirminner	58
Barn blir tidlig avkrevd en bekjennelse	60
Hva leirarbeidet har betydd?.....	60
Det må ledere til for å drive leir.....	62
Frivillige ledere en kjemperessurs.....	62
Barne- og ungdomskomiteen.....	63
Kretsens barne- og ungdomsarbeidere og andre tilsatte	63
To navn - to menn - har satt djupe spor	
Knut Fosså Rørtveit og Bjarne Stakkestad	64
Hva kostet det å reise til Stemnestaden, hva tjente de som jobbet der?.....	65
Kjøkkentjeneste med og uten lønn	66
Økonomien til Stemnestaden	68
Minimessa.....	70
Foreninger	70
Barnehagen på Stemnestaden.....	71
Et samarbeidsprosjekt.....	72
Hvor skulle barnehagen holde til?	72
Nytt barnehagebygg reises.....	72
Soknerådets og Indremisjonens kontakt med barnehagen	73
Kristen formålsparagraf - et hinder for kommunal støtte?	73
Oversikt over styrer og ansatte.....	75
Styremedlemmer for Stemnestaden, samt kretsformenn	75
Ansatte på Stemnestaden	83
Formenn i Barne- og ungdomskomiteen	86
Kretsansatte.....	87
Ansatte i barnehagen.....	88
Formenn for barnehagestyret	89
Program for 50-års jubileet	90
Kilder	91

Innledning

Stemnestaden, leirplassen til Karmsund Indremisjon, fyller 50 år 26.mai 1996. Stemnestaden ligger i Tysvær kommune, ved Grindafjorden.

Historien om Stemnestaden's tilblivelse er sterkt knyttet til kretssekretær Knut Fosså Rørtveit's engasjement. Det er neppe et for sterkt utsagn å komme med at uten Rørtveit som kretssekretær i disse årene, ville Stemnestaden ikke tilhørt Indremisjonen.

Fosså Rørtveit var en handlingens mann, med et sjeldent pågangsmot, optimisme og en utrolig arbeidskapasitet. Rundt seg hadde han folk som også lot seg engasjere i saken. Når jeg nå har lest gjennom det meste av protokoller, skriv og beretninger, så ser jeg at de også hadde stor beslutningsevne. Sammen var de et team som støttet og ansporet hverandre. Menn med meningers mot. Det kunne nok være både skarpe meningsutvekslinger og et godt kristent fellesskap dem imellom. Her var ingen falsk beskjedenhet hverken på Guds Rikes eller Indremisjonens vegne. Det var Guds sak de ville fremme - til det trengtes redskap. Stemnestaden skulle bli et slikt redskap.

Da kretsstyret den 2.mai 1945 planla årsmøtet som skulle holdes i juni, ble det bestemt at på sangmøtet søndag ettermiddag, skulle det være kollekt til «stemnestaden». Det er første gang jeg finner «stemnestaden» nevnt i kretsstyreprotokollen. Så sikre var de nå på utfallet av krigen og på handelen at de turde sette drømmen ned på papiret.

50-års dagen for vigslinga av Stemnestaden nærmer seg. Men historien om denne plassen begynner noen år før 1946. Knut Fosså Rørtveit var kretssekretær i Karmsund Indremisjon både før og under den andre verdenskrigen (1940-45). Rundt i kretsen hadde de opplevd at barne- og ungdomsarbeidet vokste. Behovet for en samlingsplass, til leirvirksomhet om sommeren, ble mer og mer påkrevd.

Før Stemnestadens tid leide en sjøhus, fabrikkbygninger, skolehus og andre lokaler som kunne benyttes til møtesal, matsal og sovesaler, for å arrangere leirer sommerstid. Disse leirene ble holdt rundt i kretsen. Men slike leirer krevde mye praktisk forarbeid. Steintøy måtte skaffes til veie. Jutesekker, til madrasser, lånte de fra handelsmenn. Sekkene ble stappet halvfulle av halm som de fikk av bøndene. Så ble to sekker trukket halvt over i hverandre og sydd igjen og halmen jevnet utover. Johanne Bjørhovde forteller at på en leir i Sveio lå de på papirsekker med høy/halm i, og det var ikke akkurat lydløst. Det kunne også være privat innkvartering med lang vei til bedehuset.

Rørtveit forteller: «Men akk - dette var tids- og arbeidskrevjande. Det kunne gå veker til slike førebuingar. Så hadde vi ei vidunderleg leirveke. Og så måtte vi til å demontere alt dette att. Pakka steinty og få levert tilbake der vi hadde lånt det, køyra benker og bord dit dei var komne frå, og - tømme sekkene for halm, brenna halmen, vaska sekkene og få dei tilbake til eigarane. Eg tenkjer med stor age, men også med ynke på konene våre som måtte vaska sekkene den gongen. - Gjennom heile leirveka fekk vi be til Gud med unge jenter og gutar som ville gi seg over til Gud. Mange av dei er seinare blitt kristne leiarar og forkynnarar - endå fleire vanlege kristne foreldre, kristne husbonndsfolk i ein heim og huslyd. Ingen må snakke vyrdlaust om «berre barnevekking» ved slike samvær!

Noko sa i oss: Dette er av Gud. Dette må forast vidare. Gud vil noko nett nå på dette arbeidsfeltet.

Men vi var trøytt etter ei slik leirtilskiping. Og noko vonlaust vil så lett koma over ein når ein er trøytt. Skal vi aldri koma lenger enn til å lota slita slik før og etter ein sommarleir? Slita med ting som aldri vert onnorleis om vi skal halda på slik?»



Stemnestaden 1948

Det er Fosså Rørtveit som har skrevet det meste av jubileumsskriftet ved 25-årsmarkeringen. Her forteller han så levende om hvordan drømmen om denne plassen vokste fram og ble til virkelighet, at jeg har valgt å gjengi deler av den her. Tekst på nynorsk, satt i kursiv, er hentet fra denne beretningen - dersom ikke annet fremgår.

Han skriver:

«Då vart tanken om Stemnestaden fødd – og tok form

Ein stad - eit omkvern - med lett-bygde hus, med plass til møter og måltider ved store stemner - og sovesalar for dei store ungdomsflokkane på leir. Ja, endå meir: Ein stor nok tumleplass så dei unge kunne få tumla seg fritt utan å «trø i graset» for nokon. Endå meir: Badeplass så ein kunne ha kontroll over barna i vatnet. Å, om slikt kunne bli vårt nokon gong!

Så bygde tyskarane brakkeleiren i Grinde

Det var i 1942-43 at tyskarane gruste på i Grinde. Dei tok ikkje smålege omsyn til andre menneske eller kva som var høveleg eller sømeleg. Dei gjorde som dei sjølv ville. Tok det meste av ein fin, liten gard i bygda. Å, for ein vakker plass! Bygde ei mengd med hus, laga gater, plenar, planta blomar og buskar.

Tyskarane laga ein fin liten by nede på den vesle sletta ved fjorden. Mellom det tyske mannskapet var det fagfolk frå dei ymse felt i yrkeslivet. For slike var det kanskje velgjerande å få noko å arbeida med som dei hadde interesse av. Det vart i alle høve mykje fint av det om ein berre ser det frå den sida.

På den tida tok gamle Henrik Grinde meg med fram på ei høgð, så eg skulle sjå tyskarleiren som vi nett hadde sote heime hjå han og tala om. Vi måtte stå bak steinar og buskar så ikkje tyskarane skulle sjå oss. Dei skaut fort etter det dei ikkje lika i den tida.

Men der oppe, mellom steinar og buskar den dagen, hadde vi vår store visjon - om noko stort som Gud nå ville gjera for Indremisjonen. Dette var jo nett det vi hadde drøymt om gjennom lange og slitsame år i arbeidet vårt. Hus nok, plass nok, badestrand, tumleplass. Alt vi kunne ynskja oss. Då forplikta vi oss på at denne gongen skulle tyskarane ha arbeidt for Indremisjonen anten dei ville eller ikkje! Dette skulle verta vårt!

At tyskarane ikkje skulle få ha det så lenge, var ganske sikkert. Og så skulle vår tid koma.

Indremisjonen forebur seg til å overta etter tyskarane

Men frå då vart det også fart i førebuingarbeidet. Ein liten flokk av oss tala ofte med kvarandre om saker og ting - slikt vi utan for stor risiko kunne tala om under krigen, og med tyskarar ikring oss alle stader - ikkje minst på den staden vi no tok sikte på skulle bli vår. Vi tala med han som åtte jorda der tyskarleiren var lagt. Det var jo klårt at denne jorda aldri kunne verta åkerland og eng meir - så den kunne verta vår. Vi tala med kvinnene i ei foreining i Grindebygda om at kanskje kunne tyskarleiren verta ein samlingsstad for kristeleg verksemd når krigen vart slutt. Det tykte dei ville vera storarta!

Den fyrste gongen spørsmålet om stemnestad vart offentleg dryfta var ved Venestemna i Torvastad i oktober 1943. Vi torde ikkje seia for mykje då om kor vi tenkte han kunne bli - men meir prinsipielt om ein fast stemnestad. Tanken vart motteken med «stormande jubel».

I eit møte i krinsstyret 23.nov. same året, vart planane nærare dryfta. Alle var samde om at dette måtte vera eit ynskjemål for oss i Karmsund. Der valde styret ei nemnd som skulle stå føre ei pengeinnsamling til føremålet.

Emil Knutsen, Haraldseidvågen, Erling Tjelle, Haugesund, Mattias Vikingstad, Torvastad og sekr. Fosså Rørtveit vart sette til å samla pengar.

Desse tri først nemnde, var glupe karar å ha i ei slik nemd. Dei kan dette med pengar - og gjorde eit så framifrå arbeid at på eit par år hadde vi ved større utlutingar i Haugesund, Skudeneshavn og Åkrahamn fått om lag 30 tusen kro-

ner. Det vart og send ut innsamlingslister til folk over heile krinsen som samstundes med utlutingane ga ikkje lite pengar. Når krigen var slutt, hadde vi ca 45 tusen kroner ståande i bank på særleg konto.

Såleis gjekk tida og førebuingane medan vi venta på at tyskarane skulle «flytta». Endeleg hende også det. Landet vårt var fritt. Vi var atter eit fritt folk. Vi sjølv, og så mykje av det vi arbeidde med, vart frigjort - også planane med stemnestaden. Vi var frie!

Då handla vi

Det vart først ei tid med mykje brevskriving. 11. mai 1945 gjekk første skrivet til Fylkesmannen i Rogaland med spørsmål om kva framgangsmåte vi burde nytta for å få kjøpa tyskarleiren i Grinde. Vi burde vende oss til «Oppgjørskontoret for fiendtlig eiendom» i Oslo, svara han. Skriv gjekk så dit. Svaret kom frå «Det Kgl. Justis- og Politidepartement» 4. juli 1945. Vi stakk mest når vi fekk brevet med dette stemplet!

Leiren i Grinde skulle seljast, skreiv Departementet. Vi kunne koma med pristilbod, så skulle dei koma tilbake til saka. Til rettleiing for pristilbod burde vi halda takst på eigedomen. Vi burde venda oss til lensmannen i Skjold, han ville då kåra takstmenn og avvikla offentleg takst, skreiv Departementet. Og lensmann Dybdahl var alltid reide til å gjera tenester for oss.

Takst vart halden 4. sept. og lydde på 10 000 kroner for eigedomen og 14 tusen for bygningane. I brev til Departementet sa vi oss villige til å betale takstsumen. I svaret på dette, sa Departementet at dei ikkje kunne selja eigedomen for mindre enn dei sjølv hadde betalt for den. Brakkebygningane var og taksert til nedriving. Når dei nå skulle nyttast der dei stod, burde dei nok vera noko meir verd for oss. Og så baud Departementet seg til å selja tyskarleiren i Grinde til oss for 15 000 kroner for eigedomen og 15 000 for bygningane. 30 000 samla for leiren som den stod.

Dersom vi godtok dette tilbodet, kunne vi betala inn 15 000 kroner i Norges Banks avdeling i Haugesund og 15 000 i Creditkassens «konto for fiendtlig eiendom». Når vitnemål om at pengane var innbetalte låg føre, skulle Departementet utferda eigedomsbrev til oss på eigedomen. Departementet sa seg og viljuge til å stryka stempelavgifta i dette høvet. Det betydde fleire tusen kroner den gongen.

Då slo vi til. Pengane hadde vi jo i banken. Vi betalte.

Og så opplevde vi den store dagen - å stå med eit slikt dokument med alle dei fine stempelmerka på, i handa: «Den norske Stat v/det Kgl. Justis- og Politidepartement overdrar herved eiendommen i Grinde, gnr.24, bnrn 49 av Skmk 0,40 i Skjold herred til Karmsund Indremisjon. Haugesund» (datert 28.nov.1945)

Nå var eigedomen vår! - Og så?

Vi åtte no store verdiar! - Det kjendest som ei utfordring til alt det beste i oss. Kan vi nå realisera idear og store draumar i praksis?

Eit par ting ordna vi med ein gong. Først fekk vi ei fullgod branntrygd i Norges Brannkasse. Staden låg øyde. Det ferdast mykje og mange slags folk der inne både dag og natt i den tida. Det var så mykje forvitneleg å sjå på. Og - den minste og mest skuldlause sigarettstumpen kunne svida av alt. Og så sende vi ut ei pressemelding til alle avisene i distriktet om at no hadde Staten overdrege tyskarleiren i Grinde til Karmsund Indremisjon. Den skulle nå byggjast ut og setjast i stand til stemnestad for det kristelege arbeidet i Karmsund.»

Kjøp av tyskerleiren vakte ikke bare begeistring

Da handelen var vel i havn skrev Fosså Rørtveit en lengre utredning i Haugesunds Avis (8.nov.45) om dette kjøpet og hva Indremisjonen hadde tenkt eiendommen til. Dette ble starten på en debatt i Haugesunds Avis og Haugesund Dagblad som varte ut året.

Leserinnlegget i Haugesunds Avis 15.nov. er bare undertegnet med H, men skribenten er tydelig godt kjent med herredstyrets arbeid. Nå forlanges det at den som har avsluttet handelen med Indremisjonen i det skjulte, uten at kommunen er underrettet, må stå fram. Han spør videre: «*Treng ikkje indremisjonen konsesjon for kjøpet eller stend denne institusjonen utan om eller ovanom loven? Ein slik handel av eigedom - jord må sjølvstakt fyreleggjast heradstyret i det herad eigedomen ligg før enn kjøp kan verta avslutta; men det ser ut for at dei herrane ikkje har «behov» for dette.*»

Innsenderen har så en gjennomgang av hva denne eiendommen kunne vært brukt til og hvor tjenlig den kunne vært for kommunen. Etter dette skriver han: «*Midt i dette arbeidet for å finna løysingar kan altså ein tilfeldig institusjon riva ut av hendene på heradet noko av det dei skal hjelpa seg med - for det er nok ikkje mange heradstyremedlemmer som har kjent til at Indremisjonen var interessert i nevnte eigedom. - Eg meiner det er ein urettvis måte av Indremisjonen å tilvenda seg leiren i Grinde frå heradet og ungdomslaget.*»

Ikke alle leserinnleggene var like krasse. Og kritikken var for det meste rettet mot herredstyret. Rundt i bygdene var det flere som syntes at herredstyret ikke hadde ivaretatt kommunens og folkets interesser godt nok i denne saken. Andre var altså lite glad for at Indremisjonen skulle få denne, for hadde de ikke nok

bedehus rundt om i bygdene? Men noen tok til motmæle og sa seg uenig i all denne kritikken og en aner underliggende spenninger som går tilbake til selve krigsåra.

På det første herredstyre-møtet etter frigjøringa forelå spørsmål om kommunen var interessert i å kjøpe tyskerleiren i Grinde eller annen fast eiendom som tyskerne etterlot.

På herredstyre-møtet 15.aug. 1945 ble det enstemmig vedtatt at kommunen skulle kjøpe all tyskereiendom. Leiren i Grinde tenkte en å bruke til ulike formål, blant annet var det meningen at ungdommene skulle få leie ei brakke til sitt bruk. Det var også snakk om feriekoloni, idrettsplass, skole og et kommunesenter. Til dette møtet var det også kommet inn ønsker fra to ungdomslag og andre innbyggere om å få kjøpe brakker til forskjellig bruk.

Et par hestehoder foran

Men Indremisjonen kom kommunen i forkjøpet. De hadde forberedt saken i lang tid og var klar til å handle da krigen sluttet.

Mens folk flest var i seiers- og festrus de første dagene etter frigjøringa, handlet Fosså Rørtveit og hans menn. Fylkesmannen ble kontaktet for orientering om hvordan de skulle gå fram i møte med myndighetene. Dette skjedde allerede 11.mai i -45, tre dager etter frigjøringa! Søknad til Oppgjørskontoret for fiendtlig eiendom ble sendt og svar forelå fra Justis- og Politidepartementet allerede 4.juli i -45, på hva de videre burde gjøre i denne saken.

Da herredstyret drøftet hva de skulle gjøre med eiendommene som tyskerne hadde hatt, lå med andre ord Indremisjonen noen hestehoder foran. Da det ble offentlig kjent at Indremisjonen hadde fått kjøpe eiendommen, følte flere av herredstyre-medlemmene seg overkjørt. 19.november 1945 kom saken opp på nytt i herredstyret i Skjold. Spørsmålet var om de skulle klage på denne handelen samt gjøre krav på den forkjøpsretten de mente kommunen var forespeilt. Vedtaket i herredstyret lyder slik: *«Med det en har brakt i erfaring at Karmsund indremisjon skal ha kjøpt den tyske eiendommen i Grinde, vil Skjold herredstyre vise til herredstyrevedtak av 15.august 1945 angående ønske om forkjøpsrett for Skjold kommune av den tyske eiendommen med barakker i Grinde så vil Skjold herredstyre med 6 mot 9 stemmer protestere mot at Karmsund indremisjon får kjøpe og overta nevnte eiendom.»*

Hektisk byggeperiode

På kretsstyremøtet 3.jan. 1946 ble disse valgt til byggenemnd:
Mathias Vikingstad, Torvastad, Erling Tjelle, Haugesund, Simon Simonsen,
Åkra og kretssekretær Knut Fosså Rørtveit. Sistnevnte ble valgt til formann.

Rørtveit skriver videre:

«Men då vart det også travelt – for alvor!»

På utruleg kort tid fekk vi laga teikningar og materialberekningar for tri ulike byggetiltak.

- 1. Ombygging av hestestallen til møtesal.*
- 2. Ombygging og istandsetting av kjøkenbygningen*
- 3. Nytt murbygg med husvære for tri huslydar på ein ny brakkegrunn frå tyskartida.*

Dette materialet var alt sendt ut mellom vener og kjende fagfolk. Kven vil gjera arbeidet? Og kva vil det kosta? Mykje av dette låg også ferdig. Nå måtte vi koma i gang! Men allslags byggematerialer var det lite av i den tida. Alt gjekk på tilvising. Ofte tok søknader om materialer uendeleg tid før dei vart innvilga. Vi hadde simpelt hen ikkje tid til å venta på dette.

Då gjorde vi noko som sjølv våre beste vener meinte ikkje ville føra fram. Vi skreiv beinveges til Forsyningsdepartementet. Det er mest utruleg kor frimodig ein kan vera når det er noko ein ynskjer sterkt. Og vi nytta grunngevingar som nok også var frimodige.

Nå har Staten, ved Justisdepartementet seld oss eigedomen. Nå må Forsyningsdepartementet hjelpe oss med kjøpeløyve på materialer, så vi kan få sett leiren i fullgod stand snarast råd, så vi kan nytta han til ei slik verksemnd som vi har tenkt han til.

Det er utruleg kor lange 14 dagar kan vera når ein ventar på noko. Vi såg med lange blick etter postmannen dei dagane. Ein dag ringde postmannen på dørklokka. Han hadde brev til oss som var så stort at det ikkje gjekk i postkassa. Eit av dei breva med Riksvåpen og fine påtrykk og stempel på. I den store konvolutten låg det mange konvoluttar med

Tilvisningar frå Forsyningsdepartementet på alle materialer vi trong

Tilvisningar på trelast, sement, murstein, vasslåsar, glassruter, takpapp, spiker osb. Ein av dei mange store dagane i den tida.

Då takka vi Gud - stille, men ekte!

Vi visste kva vi skulle ha. Nå hadde vi også løyve. Det bar til dei ymse forretningsfolk.

Trelastforetningane hadde nettopp fått last, og kjøpekorta våre blei effektuert pr. omgående. Og dagane utover då, køyrde mange og store lastebilar til Grinde med materialer til Stemnestad. Vi hadde lagerplass nok, og vi hadde - branntrygd på alt som var lagra!

Der gjekk månader før der blei nokon omsetning av trelast etterpå!

I mars vart det gjort avtale med Tor Grønhaug og Bjarne Stakkestad om at dei skulle utføra ombygginga av kjøkenbygningen, Reidar Brynjeldsen med sine folk skulle gjera hestestallen om til møtesal og Moksheim og Pedersen skulle byggja den nye murbygningen - alt etter teikningar og planar vi var samde om. Brynjeldsen bygde seinare også kafèbygningen. (Tatt i bruk 1948)

Og så tok byggjearbeidet til

Tri arbeidslag med i alt 10-12 mann i yrande aktivitet. Flinke folk, og eit uvanleg godt arbeidsmiljø. Det var som ei maurtua ein varm vårdag. Ei triveleg tid. Eitt ynskje levde stendig i tanke og sinn i denne tida: Gud signe kvar stein og fjøl som nå vert sette saman i dette store byggverket. Vil Gud ikkje vera bygningsmann, så ...

Medan arbeidarane dreiv med sitt - og vi var både her og der til alle tider - var det så gildt å merka at våre vener ute i krinsen fylgde med i utforminga. Nokon kom på vitjing, andre skreiv. Vår kjære søster Synnøve, styrarinna på Gamleheimen i Grinde, som gjenom mange år var levande med i all verksemda vår og bar den med mykje forbøn, skreiv ein dag i den tida:»I dag har vi hørt de første hammerslag på Stemnestad.



De tre arbeidslagene i 1946.
(Bilde: S. Stakkestad)

Jeg måtte takke Gud. Det kom så for meg ordet i 2.Krøn. 7,12-18. Må Herren få hellige huset til sitt navns ære. Ja, velkommen til oss i Grinde i Jesu navn.»

Etter kvart som hus og rom var ferdige kom dei tilsette arbeidarane i krinsen med vassbøtter, kost og filler og skulle gjera reint. Der var skit nok, men alt må for overmakta vika. Det var utruleg mange flasker «dillutin» vi brukte opp dei vekene vi gjorde reint på Stemnestad. Vi hadde det også så koseleg. Du verden for brorskap - og humor. Det var slett ikkje på skøy, men det virka noko komisk då ein av karane hadde funne eit bibelord som han ga oss når vi gjorde reint i hestestallen som nå skulle verta møtesal: Hine priste hester og vogner, men vi priser Herren, vår Guds navn. Salme 20,8.



Leiv Dale, ved trillebåra, og Knut Fosså Rørtveit. Det jobbes for å få mest mulig klart til innvielsesfesten. (Bilde: J. O. Dale)

Mot midten av mai var det meste av byggjearbeidet på kjøkkenbygningen og møtesalen ferdig og vi våga oss til å tidfesta vigsledagen til søndag 26.mai. Vi mangla golvborda i møtesalen endå, og kontakta trelasthandlaren og ville veta om det var sikkert at vi kunne få dei på plass til 25. mai - elles måtte vi la vera å leggja understellet til golvet og halda vigslehogtid på berre sementgolvet

frå hestestallen. «Sett i gong, golvborda kjem,» var svaret. Telosane vart lagde på plass - og i siste liten kom det fin-fine turre golvbord. Dei vart lagde på plass i ein fart - og så gjekk det for fullt med allslags førebuingar til ein stor dag - vigsledagen på Stemnestaden. Vi fekk låna bedehusbenker frå dei fleste bedehusa i distriktet. Og endå ein gong måtte vi låna kokekjeraleid og dekkety så vi kunne avvika den store høgtida skamlaust. Men dette skulle vel nå verta siste gongen!



Arvid Selle var deltaker på den første gutteleiren. Flagget vaiet over plassen. (Bilde: Synnøve Selle)

Vigsledagen på Stemnestaden sundag 26.mai 1946

vart ein strålande festdag på alle måtar. Ikkje berre for oss, men vi skyndte oss etter kvart at dette var ein dag som folket i store luter av distriktet her hadde rekna med. Eit barneturnstemne for Rogaland, t.d. som var tenkt til Haugesund den helga, vart utsett. Prost Hougsnæs og res.kap. Hovda hadde teke fri og var med oss. Samskipnadsfolka var innbedne og møtte mannjamt. Pressa hadde sine utsendingar ved høgtida. I avisreferata var folkemugen talfest til 3-4000 menneske ved vigslehogtida.

Berre ein liten del av ei slik folkemengd fekk plass inne, men veret var det aller beste med sol og vindstille heile

dagen. Det var skipa til høgtalaranlegg så alle kunne høyra alt som vart tala og sunge. Krinsformannen, klokkar Foldøen, leidde samværet og helsa velkomen.

Presten Hovda hadde skrive prolog i høve dagen. Han las sjølv prologen. Sekr. Fosså Rørtveit, som formann i byggenemnda, greidde ut om arbeidet med Stemnestaden til nå og ga materialleverandørar, mur- og byggmeistarar med sine arbeidsfolk si rettkomne takk.

Prost Hougsnæs heldt viglsletalen ut frå Johs 17,18-23, og streka serleg under einskapen i det mangslunge arbeidet vi ser i Guds rike. Også dette tiltaket er ein fin nyansering i denne einskapen. Dette er ei stor stund, sa prosten - ei stund med store framtidsvoner. Så vigsla han staden med hus og grunn til ein heilag stemnestad for kristeleg verksemd.

Sekr. Alfred Hagnor var utsending frå Indremisjonsselskapet. Han helsa frå generalsekretær H.E. Wisløff personleg og ynskte landets ungdoms- og yngresarbeid til lukka med denne fortreffelige tilveksten. Og medan folkemengda inne og ute stod oppreist, sa han fram trusvedkjenninga som heile arbeidet vårt i Indremisjonen er tufta på.

Det var både gripande - og forplikande!

Byggenemnda hadde bede omlag 200 personar til festmiddag i matsalen. Samstundes var det servering av kaffi og mat ute. Ettermiddagsmøtet vart opna av Erling Tjelle. Hagnor tala - og det vart bore fram mange og gilde helsingar frå så mange. Heile dagen var det mykje og vakker song av Leiv Dale, Hans Gilje, Haugesund Indremisjons blandakor og mannskor og Predikantkvartetten. Og det vart gjeve om lag 4 000 kr til Stemnestaden på vigsledagen. Eit festleg kuriosum frå vigsledagen fekk vi høyra om dagen etter. Søster Synnøva hadde ikkje tenestefri, så ho stelte for dei gamle under vigsléhøgtida. Men midt i middagsstellet, medan prosten tala, førde høgtalarane lyden mot fjellveggen i aust. Derfrå kom den att som atterlyd og kom rett inn til søster Synnøva. «Vi takker og lover og priser Gud,» sa prosten. Like etter høyrde søster Synnøva det same. Då tenkte ho på ordet i Jes.55,12 der det står: Fjellene og haugene skal bryte ut i fryderop for deres åsyn.

Ja, det var ein festleg dag - festlege tider då Stemnestaden vart til!

Det vakte nok åtgåum i vide krinsar dette med tyskarleiren som vart kristeleg samlingsstad. Ein bladstyrar i Haugesund skreiv på leiarplass i bladet sitt like etterpå: Indremisjonen viser vei. Slik kan det altså gjøres.

Seinare kom også kringkastingsfolka og ville høyra om korleis dette var blitt til. Vi hadde 20 min program i NRK like etter.»

Eget styre overtar ansvaret for Stemnestaden

På kretsstyremøte 16.mai 1946 ble byggenemnda, som på rekordfart nesten hadde fullført sitt arbeid, avløst av et styre for Stemnestaden. Til dette første styret for leirplassen ble valgt: Klokke Foldøen, Haugesund. Han var kretsformann i denne perioden. Mathias Vikingstad, Torvastad, Erling Tjelle, Haugesund, og kretssekretær Knut Fosså Rørtveit. Fosså Rørtveit var formann og Tjelle kasserer.

Styret for Stemnestaden overtok ansvaret for en eiendom på 18 dekar - utpå sommeren utvidet med 8 dekar. En bygning som inneholdt en stor møtesal med 750 sitteplasser, to småsaler og garderober, dette hadde vært tyskernes hestetall. En bygning med kjøkken, spisesal til 160, møtesal med 140 sitteplasser, kontor, peisestue og kjellerrom. En murbygning med tre leiligheter og full kjeller under var fortsatt under bygging. Kjelleretasjen var oppført av tyskerne, men hovedetasjen i mur var enda ikke klar. Her var 130 soveplasser fordelt på 5 rom.

Stemnestaden utvides

Hele tyskerleiren ble etterhvert i Indremisjonens eie

Ved handelen med staten var det bare 2/3 av tyskerleiren en fikk kjøpt. Stemnestaden slik vi kjenner den i dag er større.

Eiendommen øst for elva, den som strekker seg ned mot fjorden, var ikke med i denne første handelen. Dette var også en del av den tyske leiren, men Henry Dagsland's eiendom.

Folk ble oppmerksom på den delen av Grindeleiren som ikke tilhørte Indremisjonen. Da styret etter hvert ble kjent med at noen hadde begynt å forhandle med eieren om kjøp, skjønnte de at her var mulighet for at andre kunne etablere seg, med noe som i stor utstrekning ville bli til sjenanse for leirvirksomheten. Forkjopsrett ble sikret i tilfelle denne eiendommen skulle bli til salgs. I juni 1946



Familieleir 1979. Det er skattejakt i de gamle tysker-ruinene på østsida av elva. Ruinene stod helt til 1985.
(Foto: M. Brynjelsen)

ble de kontaktet av eieren som sa at dersom de ønsket å kjøpe, måtte de gjøre det nå. Han var tilbuds 15 000 kr og mere til om han bare ville selge.

Selv om en hadde eiendom nok, og kjøpesummen var forholdsvis høy, mente styret at det ikke var forsvarlig å la dette gå fra seg. Det ble derfor skrevet kjøpekontrakt med Dagsland for denne parsellen 4.juni 1946. Salgs-

sum 15 000 kr. Kretsstyret godkjente kjøpet enstemmig 22.juni. Skøytet var klar 15.juli, men først 5.mars i 1948 var den tinglyst.

Navnespørsmålet – Stemnestaden

Kretssekretæren var nynorskmann, og da en ikke hadde navn på eiendommen enda, ble denne bare omtalt som stevneplass - stemnestaden. Det var jo det den var tenkt til -.

I forbindelse med et avisreferat fra innvielseshøytida kom en med forslag om å kalle plassen for «Knutlia» eller «Fosslunden».

Både i 1946 og i mars 1947 drøftet kretsstyret navnesaken. Navneforslag hadde vært drøftet, men ingen var akseptert. De bad Stemnestadstyret ta saken opp i kretsbladet slik at folk kunne komme med navneforslag og saken forhåpentligvis være avklart innen året.

Slik gikk det ikke. Ingen av de innkomne forslagene falt i god jord.

Sist navnespørsmålet var oppe var på kretsårsmøtet i Skudeneshavn i 1984. Her var det en til dels heftig diskusjon om navnet på leirplassen. Men årsmøtedelegatene kom ikke til enighet om noe nytt navn. Stemnestaden skal plassen hete!

Ute på Karmøy treffer jeg fortsatt på noen som sier de skal til Grinde, når de skal til Stemnestaden. Kanskje det henger sammen med at Stemnestaden ikke er et skikkelig navn?

Drifta kunne starte og gjestene komme

Fra Rørtveit's beretning:

«Så tok den kvar- dagslege drifta til

Stemnestaden var langt ifrå ferdig. Slike ting vert visst aldri ferdige. Men vi var komne i gang. Alt første sommaren hadde vi utferda for sundagsskulane i Hauge-sund - som vi seinare har hatt kvart år med over tusen barn, foreldre og leiarar. Vi hadde og både jente- og guttleir føste sommaren.

Og gjennom alle år eg hadde med det å gjera, hadde vi mange som kom på tur til oss. Vi hadde ein tverrskurd av folkelivet på gjennomgang på Stemnestaden. Vi mangla så visst ikkje kontakt med folket!

Nokre år hadde vi campingleir for MA.



75 jenter hilser flagget (Bilde: J. Bjørhovde)

Vi sleit mykje i mange år

Som sagt, var slett ikkje alt ferdig eller så fint på Stemnestaden dei første åra. Lenge måtte vi nytta langborda i matsalen til skilje mellom matsalen og møtesalen. Mykje måtte venta på maling. Ute på plassen låg endå fleire brakkegrunnar som skar i augo.

Lenge hadde vi elektrisk straum berre til ljøs. Til all koking måtte vi fyra med ved. I denne samanhengen kan vi ikkje la vera å nemna fru Hauge. Ho var kokka på Stemnestaden i åtte av dei vanskelegaste åra. Ho har slite og sveitta mykje på Stemnestaden fru Hauge! Ofte måtte ho sjølv syrgja for fyringsved - eller masa på oss som oftast hadde det travelt med anna.

Likeeins måtte vi bera vatn. For å letta vassberinga, fekk vi elektrisk pumpa som vart kopla til brunnen etter tyskarane. Men vatnet i den brunnen var heilt ubrukeleg. Så la vi røyr ut i elva - men då ville ikkje pumpa suga utan påfyll for

kvar gong. Å, alle dei gonger vi måtte gå frå kva vi stelte med og ordna pumpa! Etter kvart vart vatnet i elva og ubrukeleg, men ein kunne ikkje så lett skrika opp om «forurensing» i den tida som seinare har vore gjort.

Vi måtte byggja den nye brunnen. Det vart fine greier, men svært dyrt. Mange reagerte negativt på den



Melketransport. Ung.sekr. Bjerkestrand bak kjerra.
(Bilde: J. Bjørhovde)

brunnen. Vonar at tida seinare har synt at dette måtte gjerast. Og at det nok vart dyrare år for år seinare.

Vi hadde heller ikkje telefon i mange år. Så ofte sat vi lange tider på sentralen oppe i bygda.

Det var ikkje berre mangel på pengar eller manglande syn for desse goder, men straum og telefon var det mest uråd å få innvilga i den tida.

Men mykje retta seg etter kvart

Med tekniske hjelpemiddel og dugnadsarbeid, vart brakkegrunnane som ikkje kunne nyttast, demonterte. Med tida fekk vi også både plenar, hekk rundt flaggplassen og rosebedd rundt flaggstanga. Det vart også måla både inne og ute. Ungdomssekretær Bjerkestrand fekk husværet over kaféen og pussa sjølv så fint opp med maling og tapet i alle rom.

Vi fekk også telefon og nok elektrisk straum med tida.

Midt i alt dette strevet, levde vi nokre lukkelege år mellom alt det folk som søkte

til Stemnestaden, og dei åndelege verdjar vi der fekk vera saman om. Eg sa ein gong i den tida: «Om vi av ein eller annan grunn skulle missa Stemnestaden nå - så har vi berre til nå fått mange gonger vederlag for alt slit, sut og kostnad.» Det meiner eg også nå.

Men ein trøytnar med åra av mange slags slit. Ein skynar også at mykje kan andre gjera like godt som ein sjølv - og bør få koma til. Og så vart det mann-skaps-skifte på Stemnestaden.

Når vi ser Stemnestaden i dag, bør vi berre takka!»

Alle mann i arbeid

Hver sommer reiste familien Rørtveit til Stemnestaden. Da Sekretærboligen over kaféen var klar til bruk i -48, ble dette deres sommerhjem i mange år. Hit kom de kjørende med lastebil fra Haugesund med senger, bord og stoler, komfyr og alt de trengte av kopper, kar, sengetøy og klær straks skolen var slutt. På lasteplanet satt barna støttet opp om eiendelene og holdt på potteplantene som også måtte være med på flyttelasstet.

På Stemnestaden var der et yrende liv og arbeidsoppgaver til alle. Reidun og Helene, de eldste døtrene til Fosså Rørtveit, forteller at de syklet til Aursland i Våg og kjøpte rabarbra som skulle bli til supper og desserter og til Søvik, innover mot Skjoldastraumen, for å handle tomater.

Etter leirene var de med og drog ut alle madrassene som nå skulle luftes og bankes. Det var ingen skumgummi den gang,

men treull og halm som gjorde madrassene ganske tunge.

Golver skulle vaskes. Og for barn må golvet i den store møtesalen med 750 sitteplasser, ha virket nesten endeløst. Når golvet også var ulakkert må det ha vært tunge tak og vanskelig å få reingjort.

På de store arrangementene gikk det unna på kioskvarene, da var det godt med noen som kunne rydde unna tomembalassen og fylle på med varer. Blomsterbed skulle lukes, poteter skrelles...

Her var oppgaver nok - og jobbe, det måtte de. På campingplassen kom i flere år tyske gjester, her fikk Helene god øvelse i å bruke tysken.



Rørtveit får hjelp i høyonna. (Bilde: J. Bjørhovde)



**Petra og Knut
Fosså Rørtveit.**
(Bilde: J. Bjørhovde)

Om de badet mye? Nei, det har de ingen minner om - der var ingen fritid.

Fru Rørtveit hjalp i alle år til overalt der det trengtes. Hun likte ikke å være i fremste rekke, men stod på seint og tidlig. Stemnestaden ble på et vis et familieprosjekt. Selv om det var Knut Fosså Rørtveit som hadde et formelt ansvar, er det tydelig at i den daglige drift, var Petra Rørtveit's innsats minst like stor.

Så fikk de kanskje litt lønn for all sommerjobbingen? Nei, det kan de ikke huske. Det var bare slik det var - før i tida.

Kretskontoret flyttet til Stemnestaden St. Hans

St. Hans var dagen da kretskontoret i Haugesund stengte dørene. Kontordama, nødvendige papirer, bøker og dokumenter ble tatt med til Stemnestaden. Her ble kontoret, i nordligste hjørnet av matbrakkka, tatt i bruk.

Kontordamene hadde et allsidig arbeide i sommerse-
songen. Så mye kontorarbeid var det ikke på denne tida av året, men det som var skulle gjøres. Ved siden av kontorarbeidet, arbeidet noen på kafèen, andre

tok del i vask, var leirledere, kjøkken-
hjelp, luket i blomsterbed. I mange år var det slik. Johanne Bjørhovde var den første kontordama som ble ansatt i kretsen, og den første som ble med på flytte-
lasset til Stemnestaden. Hun var et allsi-
dig menneske og ble kan hende et eksem-
pel på hva kontordamer kunne brukes til. Da Berta Skeie (g.Frønsdal) ble kontor-
dame i 1964, ble hun samtidig yngresar-
beider. Det samme gjaldt Helga Stakke-
stad (g. Ølstørn) i 1967-68. Dette var en
periode hvor det var vanskelig å få tilsatt
kretssekretær. Bemanningen i kretsen for
øvrig var også dårlig. Det ble travle som-
mermåneder med ansvar for leirene, kon-
toret og mye av drifta for øvrig.



**Kontordama, Johanne Bjørhovde, er med på
madrassbanking. (Bilde: J. Bjørhovde)**

Bygg, kostnader og finansiering

Ved krigens slutt var det samlet inn 45 000 kr til kjøp av eiendommen. (I dagens pengeverdi tilsvarer det 616 026 kr.) De hadde altså akkurat nok penger til å innløse begge eiendommene. Staten skulle ha 15 000 kr for bygningene og 15 000 kr for jordeiendommen. 15 000 kr gikk til kjøp av eiendom fra privatmann i 1946.

Men bygningene var nedslitt og en del endringer måtte til for at disse skulle bli tjenlige til den bruken de var tenkt.

Ble planene for omfattende og kostnadene for store?

Drømmen om Grindeleiren kom til å omfatte mer enn et sted for leirvirksomhet. Emisærheimen, som ble bygd oppå grunnmuren midt på leirområdet, gav den største uttellingen på kostnadssiden. Hele 45 000 kr kostet dette prosjektet. Emisærheimen eller misjonsheimen som den også omtales som, inneholdt tre 3-roms leiligheter. Disse var tenkt til misjonens ansatte. Emisæren på den tida skulle helst ikke eie eget husvære, det tok seg ikke så godt ut, mente noen. Nå satset misjonen på å gi dem et godt botilbud så lenge de var i kretsens tjeneste. Kanskje lå der også et ønske om å gjøre Stemnestaden til et åndelig kraftsenter for all virksomhet i kretsen. Da kafèbygget ble reist to år seinere, ble en sekretærleilighet innredet i 2.etasje. Denne hadde en stor veranda som vendte ut mot plassen. I første etasje var kafèen.

Tanken om kafèdrift kom først opp etter at en så den store tilstrømningen av folk også utenom arrangementene.

Uteområdene hadde også stort behov for opprusting. Det tok tid. Alt kostet penger.

Pengene strakk ikke til

Kollekter og innsamlinger gav ikke nok penger til alt som måtte gjøres. Da planene var klare og en hadde oversikt over kostnadene, så en ingen annen råd enn å søke om lån i banken. 4.09.46 gav kretsstyret Stemnestadstyret fullmakt til å søke om 60 000 kr i lån og om nødvendig skulle en ta pant i eiendommen.

I løpet av 1947 var lånegjelda økt til over 90 000 kr. En god del av dette var private lån. Noen hadde gitt forholdsvis store lån. Da en av de private lånegiverne, i jan.-48, sa opp sitt lån på 15 000 kr, skapte det store vanskeligheter for styret, men styremedlemmene garanterte selv for hver sin del av det nye banklånet som skulle til, og en kom seg over kneiken.

Noe måtte gjøres for å redusere den store lånegjelda. Rentene ble en for stor belastning for økonomien. På årsmøtet i 1948 ble det vedtatt å lage en fordelings-



Søndagsskolearbeidere overrekker melkemugger til Stemnестaden. Pengene var samlet inn på et søndagsskolestevne. F.v.: sekr. Erlandsen, 2 fra Sandnes, Klara Hansen, Gudrun Rossabø, Martin Sæthre, Lars Eritslund. (Bilde: K. Hansen)

styret å ta ny kontakt med de kretsene som enda ikke hadde betalt inn den utlikna summen.

Selv om mange var tent for saken, var ikke alle like ivrige pengeinnsamlere. Noen av bygdene anså beløpet for å være urealistisk stort og var lite glad for planen og gav skriftlig melding om sin misnøye.

Det ble vanskelige penger å få nedbetalt. Ved en gjennomgang av Stemnестadens økonomi høsten 1953, ble drift og regnskap godkjent, men det ble understreket at det svake punktet i Stemnестadens økonomi, er den manglende innbetaling av tidligere nevnte pengebeløp. Kretsformannen og kassereren for Stemnестaden skulle på ny ta kontakt med kontaktmennene i disse kretsene!

Den store aktivitet på stedet gav også stor slitasje. Leirstedet krevde stadig vedlikehold og utbedringer. I mange år sleit en med å få betalt renter og avdrag. Vi kan ane noe av den frustrasjonen som dette vakte hos ildsjelene. Her var de fulle av visjoner, og praktiske og jordnære som de var, så de hva som måtte gjøres. De la planer og ville gjerne sette Stemnестaden i en slik stand at stedet kunne bli funksjonelt og lett å drive. De var menn som brukte nær sagt all si tid og sine krefter på Stemnестaden. Desto vanskeligere var det å forsone seg med at ikke alle hadde samme glød og arbeidskapasitet.

Men mangel på penger var ikke noe hinder for ta vare på Stemnестaden eller å gå til nyanskaffelser. I styret for Stemnестaden satt det virkelystne og dyktige folk; folk som så sitt ansvar for leirstedet, vågde å satse og å gå nye veier for å skaffe penger til veie. Ikke sjelden kan vi lese i møteprotokollen at styremed-

plan for gjelda til hver av bedehuskretsene. Skriv skulle sendes ut med oppfordring om å gjøre en innsats for å få gjelda ned.

Innsamlingsaksjonen ble et drygt stykke arbeid. Selv om en ved innsamling til nedbetaling av gjeld fikk samlet inn 21.897 kr i 1949, ble bare 16.461 kr benyttet til det. Resten av beløpet ble brukt til diverse arbeid og innkjøp. Nytt skriv ble sendt i 1950 med ny oppfordring om å samle inn penger til Stemnестaden. Ved utgangen av -51 var pantelånet på 58 000 kr. I 1952 vedtok krets-

lemmer selv tok ansvar for å kjøpe og betale nyanskaffelser de mente var nødvendige - når ingen annen råd fantes.

Kaféen på Stemnestaden

Den første sommeren Stemnestaden var i drift, var der så stor tilstrømning av folk som var på tur, at en ganske snart fant at her måtte en satse på kafédrift.

Det ble søkt om kaføløyve allereide i oktober 1946 for resten av året og ut 1947. En slik søknad skulle via lensmannen i Skjold. Han tilrådte at slik løyve ble gitt. Da en nå var kommet så langt ut på året, anbefalte han overfor ordføreren at løyve ble gitt for begge årene samtidig - ellers skulle det søkes om løyve for hvert år.

I svarbrevet til Karmsund Indremisjon skriver han i en sluttkommentar: *«Vonar det går godt, så eg på reiser i Grinda fjord kan stikka framom og kjøpa mat og kaffi av og til. Vyrdsamt Martin Dybdahl.»*



Petrea Næss og Klara Hansen utenfor kaféen. (Bilde:K.Hansen)

Søknaden ble innvilget og kafédrift startet. Det første året var dette salget lagt til spisebrakka. Men det var ikke så lett å kombinere vanlig leirvirksomhet og kafédrift. Ønske om eget bygg kom snart fram. Men lånegjelda var alt blitt stor og det tok tid å få planene gjennomført. Kretsstyret holdt igjen. Nå hadde en allerede mye materialer liggende, disse kunne ikke lagres altfor lenge uten at kvaliteten ble forringet. En regnet heller ikke med å få så mye for disse ved et eventuelt salg. En del tilvisninger hadde en også igjen.

Så bygg ble det. I to etasjer. Kafè i første og sekretærbolig i andre. Dette ble reist på ei løstomt sørvest på Stemnestadens område i 1948.

Så lenge løa stod, var dette en flott mulighet for leietakerne til å holde husdyr til eget bruk. På sitt møte i jan.-47 vedtok derfor styret for Stemnestaden å forby hold av sauer, høns og gris på stedet. De var redd det ville være til sjenanse for besøkende -



Kiosken åpner.
(Foto: M. Brynjelsen)

Kafèvirksomheten var ingen helårsgesjeft. Her ble holdt åpent fra 15.mai til midten av august. Det ble ansatt folk til å ta seg av denne virksomheten. Petrea Næss var vertinne her de to første somrene.

Det dabbet av med kafèvirksomheten mot midten av 60-tallet, men i 1967 ville en prøve å få ny sving på drifta. Stemnestadstyret mente det måtte tilsettes ei kvinne til å styre med denne. Kafèen skulle være åpen fra St.Hans og ut hele sommeren. I 1967 og -68 holdt kafèen åpent, men omsetningen økte ikke nevneverdig. Høsten 1968 og våren -69 er det hverken tale om kafèdrift eller nedlegging av denne virksomheten for kommende sommer. Men ingen tilsetninger skjer og i regnskapet for 69 er denne delen utelatt.

Stemnstadkafèens dager var historie.

Etter at kafèen ble lagt ned, har deler av første etasje blitt brukt til kiosk.

Emissærheimen

Bygningen i sentrum av Stemnestaden, den flotte murbygningen som skulle bli misjonsheim og emissærheim - et åndelig kraftsenter så og si - ble den det?

Planen var at emissærene Hans Gilje, Andreas Kvalavåg og diakon Fosnes skulle flytte inn her med sine familier da bygget ble ferdig (siste halvdel av -46). I mellomtiden kjøpte Kvalavåg hus, innflytting her ble derfor uaktuelt. Diakon Fosnes som skulle komme til kretsen utpå høsten og flytte inn i den siste av leilighetene, kom ikke.

Kretsstyret fryktet nå kritikk forat dette store og kostbare huset skulle bli stående tomt. En så seg om etter andre leietakere og drøftet flere muligheter for bruk bl.a. overnatting for leirdeltakere, talere som kom til kretsen for kortere og lengre tid, arbeidsfolk som jobbet på Stemnestaden eller leie det ut til sommergjester. Den ene av de to ledige leilighetene ble imidlertid utleigd til Harald Tørring og i november 1948 flyttet Lars Eritsland med familie inn. Gilje og Tørring bodde her i snaut 4 år. Begge flyttet ut i løpet av 1950. Nye leietakere var Jakob Dale og Vincent Færevåg. Disse bodde her til -53. Begge emissærer, men ansatt i andre organisasjoner. Så slik sett ble det en emissærheim ei tid. Også andre emissærer bodde her for kortere perioder. Seinere var her andre leietakere noen med tilknytning til misjonen, andre hadde bare bruk for et tjenlig husvære.

Da murhuset, som dette bygget omtales som i seinere år, ble tatt i bruk til internat, ble leiligheten mot øst beholdt. Den er siden brukt til vaktmesterbolig eller til andre som har hatt noe tilsyn med stedet.

Veslehuset

Toalettforholdene var nokså primitive de første årene.

Til innvielsesdagen ble det satt opp seter over ei grop i en smiebygning. Dette var tenkt å være rent midlertidig, men utpå høsten samme år ble det gravd kloakkveiter og lagt ned rør.

Først i 1950 fikk en gjort noe mer med dette. Inni smia ble det bygd vegger, tak og seter over samme grop. Smiebygningen som nå så ut som et skremsele, ble revet, og veslehuset som kom fram i dagen, ble malt. De første årene ble doene tømt for hånd. I 1949 ble det gravd kloakkledning bort til brønnen, hvor avsigt kunne renne. Det hjalp noe. Brønnen hadde stått til ingen nytte etter at vannet her viste seg å være ubrukelig, nå kom den til nytte som septiktank.

På østsiden av elva, nedenfor broa, ble det også satt opp utedo, først og fremst med tanke på campinggjestene. Disse ble revet da det ble slutt på campingdrifta utpå 60-tallet en gang.

Olav Mjølhus forteller at han og Bjarne Stakkestad ofte hadde jobben med å tømme utedoen etter store stevner. Da folket var reist, hadde kummen ofte godt mål. Dunkene bar de mellom seg på ei stang. Turen gikk over elva til ei kløft bortunder berget, hvor dunkene ble tømt.

Så må vi helt til 1961 før en tenker på videre utbedringer av toalettforholdene. Nato hadde en avtale om bruk av store møtesalen, de kunne tenke seg en del utbedringer også når det gjaldt toalettforholdene. Etter lange overveielser om plassering, ble det satt i gang arbeid i kjelleren i matbygget, i nordre hjørne, høsten -63. Sommeren -64 var vannklosettene klar til bruk.

I 1969 ble det lagt inn vann og installert toaletter i forbindelse med internatrommene i den store møtesalen. Og da emisærboligen, og siden kafébygget ble gjort om til internat, ble toaletter installert samtidig.

Det var slutt på å springe over plener og til andre hus for å finne seg et toalett nattestid -. Det kan vel godt hende at mange ikke gikk så langt hverken i måneskinn eller i regnvær. Busker og planter fikk nok ofte litt ekstra gjødsel i denne tida.

Vann

Vann til drikke, matlaging og vask hadde en den første tida fra brønnen tyskerne hadde lagd. Dette var imidlertid av så dårlig kvalitet at en måtte se seg om

etter andre kilder. Så hentet en vann fra elva som renner gjennom leirområdet, men det lå flere hus bortover dalen. Tilsiget fra disse samt fra eget bruk, gjorde at flere deltakere fikk magetrøbbel da de var på leir. Ved elvekanten ble morgenstellet foretatt, og her ble vann til annet bruk hentet. Situasjonen var uholdbar.

Vann-spørsmålet var i flere år et tilbakevendende problem. Det kom flere forslag til løsninger som ble grundig behandlet.

Høsten 1958 ble det holdt et folkemøte på Grinde bedehus om vannforsyninga til bygda. Mange hadde lite vann og var interessert i et felles vannverk. På dette møtet var både ordføreren og varaordføreren i Skjold, Norges Brannkasse v/lensmann Dybdahl, Karmsund Indremisjon ved formann og sekretær samt et stort antall av bygdas folk. Her drøftet en mulighetene for å legge vannledning fra Fisketjønne og ned til bygda. Dette vannverket ble det imidlertid ikke noe av.

I 1959 fikk styret pålegg fra helsemyndighetene om å ordne forholdene umiddelbart.

Styret bestemte seg for å skyte ut egen brønn på østsida av elva, bortunder berget. Da det ikke fantes penger til dette, ble finansieringen ordnet ved at hvert styremedlem fikk ansvar for å samle inn 300 kr hver. Dette skulle i utgangspunktet være nok. Nå viste det seg at den første kalkylen på 3500 kr ikke holdt. I januar 1960 er kostnadene anslått til 10 - 12 000 kr.

På høsten samme år måtte en søke om nytt pantelån på 10 000 kr.

Dette brønnarbeidet måtte styret tåle mye kritikk for. Men her som i andre sammenhenger, så de at for driften av stedet, var dette helt nødvendige kostnader. De valgte å kjempe mot strømmen.

Leirdeltakerne som før hadde måttet foreta morgenvasken i elva, kunne nå hente vann fra en krane utenfor kjøkkenbrakka.

Men ved innstallering av vannklosettene i 1964, økte vannforbruket så mye at brønnen titt og ofte gikk tom for vann.

I januar 1970 fikk kretsstyret en henvendelse fra Tysvær kommune. Saken gjaldt en planlagt kloakkledning fra Aksdal til Grindefjorden. Denne var tenkt lagt gjennom Stemmestaden. Nede ved stranda skulle det bygges renseanlegg. Planen var å legge ned vannledning i samme grøft. Nå åpnet det seg muligheter for både vann og ordnede kloakkforhold. I avtalen som ble inngått med kommunen fikk Stemmestaden fritt knytte seg til både vann- og kloakknett. Samtidig påtok kommunen seg kostnadene ved å grave og legge ned røyr til toalettene på Kaféen og til internatet i den gamle møtesalen. I løpet av første del av 70-tallet var dette klart.

Når det gjelder vannforsyninga, heter det i avtalen at en i framtida kan ha uttak i så store dimensjoner som er nødvendige for Stemnestadens fremtid.

Når vi i ettertid ser de store utbyggingene som har vært på Stemnestaden, internatbygg m/dusj, barnehage, nytt hovedbygg m/kjøkken, var dette en klok avtale.

Fra ved og kull til elektrisitet

Det var rasjonering på elektrisk strøm som på så mye annet, de første årene etter krigen. Ved og kull var viktige energikilder både til matlaging og oppvarming. Vi har ikke mange merker igjen etter alle vedovnene som var her. Det er bare noen av loddpipene som står igjen. Men vedovner var installert både i kjellere, de store fellesrommene og i emisærboligene.

I november 1946 fikk en strøm til lys og drift av elektrisk vannpumpe. Til koking og varme ble det fyrte med ved.

Det gikk med mye brensel i løpet av et år. Konrad Søvik er en av dem som gjennom mange år, sørget for at der var fyringsved nok. Det kunne være lange økter med øksa.

Først i årsmeldingen for 1950/51 meldes det at teknisk strøm er installert i alle husvær samt kaféen.

Elektrisk komfyr til storkjøkkenet ble først kjøpt inn i 1954.

Åtte år seinere ble det installert lys i storsalen, og panelovner ble montert i 1965. I 1966 var det matbrakkas tur til å få elektrisk oppvarming. Noen av romma her hadde fått montert ovner allerede, men det meste av oppvarmingen skjedde fortsatt ved hjelp av vedfyring.

De siste restene etter kull-lageret ble fjernet i -84. Det var i forbindelse med at vaskemaskin og el.tøyrulle ble kjøpt, og rom ble innredet til tøylager og tørkerom i kjelleren i murbygget.

Vedfyring til tross - det gikk helst godt. Bare en gang, vinteren 1955, har det vært brannskader. Det var en pipebrann. Brannen ble imidlertid oppdaget så tidlig at skadene ble svært begrenset. Det var ungdomsskole på Stemnestaden, og en fyrte med ved. Da skoledagen var over, ble noen av elevene, som ventet på skoleskyss, oppmerksomme på røyk. En av lærerne som bodde på plassen, ble varslet og brannen kom raskt under kontroll.

Internatrom - Hvor lå leirdeltakerne de første årene?

Selv om en nå hadde fått leirplass, var ikke bekvemmelighetene særlig store de første årene.

I kjelleren under matsalen var der fem rom som ble innredet til internat. Det var blant annet Vepsebolet og Revehiet. Også garderobene, i sørenden av den store møtesalen, ble brukt til overnatting i blant. Her var det satt inn jernkøyer med tre etasjer. «Rotehålet» ble disse romma kalt.

I alt var det 85 køysenger og 130 treullmadrasser på leirplassen fra starten av. I de lave rommene under matsalen stod køysengene ganske tett. Kjellergangen var smal og mørk, vinduene i rommene små - ikke rart at noen fikk mareritt om nettene. Men kravene til soveplass, toalett og vaskemuligheter var ikke så store. Rundt i hjemmene var de fleste fortsatt vant med utedo og kaldt vann i en krane, eller kanskje bare ei stor «vasskrukke» på kjøkkenbenken med ei øse oppi.

Skole?

Kristeleg landsgymnas?

Rett etter krigen foretok Indremisjonsselskapet sonderinger med tanke på å starte et kristent landsgymnas på Sør-Vestlandet. Generalsekretær Wisløff hadde sendt ut en orientering til de aktuelle kresstyrene i nov 1945 og bedt dem velge en representant til et eventuelt drøftingsmøte.

Fosså Rørtveit skrev i den anledning inn til hovedstyret og fortalte om Stemnestaden og lokalitetene en hadde der. I Karmsund vakte denne idèen stor begeistring, i hver fall i den grad det var utsikter til at skolen kunne plasseres i Nord-Rogaland.

Kretsstyret drøftet skolesaken på sitt møte 03.01.46. De syntes meget godt om denne tanken og fattet et enstemmig vedtak: *«Karmsund har stort syn for tanken med å reisa eit kristeleg landsgymnas innan den nemnde landsluten. Når me veit om Hornes Landsgymnas på Sørlandet og Landsgymnaset på Bryne, vil det vera rimeleg å reisa det nye gymnaset i nore luten av Rogaland. I tilfelle av at gymnaset kan leggjast innan Karmsund, vil me sjølvsagt også ta vår brorpart av kostnadane. Vert det derimot lagt til Sørlandet eller Jæren, vil det verta uråd for oss å kunna gi tiltaket nemnande økonomisk stønad, då me nettopp har kjøpt ein eigedom som skal byggast ut med tanke på dei ymse tilskipingar for krinsen vår. Kunne Landsgymnaset leggjast til Karmsund, ville det kunna reisas på eigedomen vår og mykje av byggjekostnadane våre kunne overførast til fordel for bygging av gymnaset.»*

I skrivet som ble sendt til generalsekretæren, ble det videre gitt en utførlig beskrivelse av Stemnestaden og dens beliggenhet.

Høsten 1947 skriver Rørtveit en kortfattet, men utførlig historisk oversikt i forbindelse med kjøp av sted, byggeplaner, kostnader, finansiering, kretsstyrets syn på et kristent landsgymnas og hvilken kapasitet Stemnestaden har og bruksmuligheter. Skrivet sendes til Indremisjonsselskapets hovedstyre og vi aner en skuffelse over at gymnasplanene ikke er blitt noe av.

Henvendelsen fra generalsekretæren om muligheter for å starte et kristent landsgymnas, kom samtidig med at en gikk i gang med å planlegge bygging og

restaurering av leirplassen. Det er ikke urimelig å anta at en eventuell framtidig skole lå i bakhodet når en utformet disse planene. Emisærheimen ble reist over grunnmuren som tyskerne hadde latt etter seg. Denne er plassert sentralt på området med de andre bygningene i en ring rundt. Kostnadene ved å reise denne ble store, tanken var å gjøre den til et hjem for emisærer, men skulle det bli skole ville den også kunne bli en velegnet lærerbolig og investeringen ville vært svært fremtidsrettet.

Generalsekretærens svar på kretsstyrets vedtak i januar 1946, gav kretsstyret følelse av at skoleplanene var noe svevende. Byggenemnda for Stemnestaden fortsatte sitt planleggingsarbeid og innhentet anbud. Rørtveit skriver: « *I alle tilfeller måtte vi ha ordnet noe, og vi overveide alvorlig hva som ville være mest hensiktsmessig, sett fra alle sider - for øyeblikket, og for framtida.* »

Stemnestaden var et aktuelt alternativ ei tid, men av svarbrev fra hovedstyret syntes det som om dette ikke var blitt oppfattet som et reelt tilbud fra kretsen, og saken ble liggende.

Det skulle likevel bli skole på Stemnestaden i flere år

Allerede vinteren 1947/48 leide Skjold kommune lokaler til et sykurs. Det startet i oktober og varte til ut i februar. Tanken var at kurset skulle holde til i den nye kafèen, men dette var enda ikke helt ferdig, og peisestua ble brukt i stedet. Skolestyret i Skjold leide lokaler på Stemnestaden til framhaldskole for Grinde og Sundfør, allerede vinteren 1948/ 49. Tre år seinere holder tre skoleklasser til her, et teori- og

to praktiske kurs.

Skoleåret startet

1. oktober og

holdt på til ut i

april. I 1955/56

var det i tillegg

til framhaldskole

en folkeskole-

klasse fra 18. au-

gust til 1. juni.

Helt til begyn-

nelsen av 60-

tallet var det

framhaldskole på

Stemnestaden. Lærere leide i flere av disse åra husvære her. Stemnestaden ble med andre ord godt utnyttet året igjennom.



Skjold Framhaldskule, praktisk kurs - des. 1958.

(Bilde: A. M. Leth)

Tysvær kommune var et resultat av kommunesammenslåing og revidering av kommunegrenser som fant sted i slutten av 50-årene og i begynnelsen av 60-tallet. Stemnestaden, som før hadde tilhørt Skjold, ble fra 1.01.65 liggende i Tysvær kommune. Fra høsten 1969 til 1972 leide kommunen kafèbygget til skolekontor. For skoleåret 1973/74 var hele matbrakkka i bruk som undervisningsrom for 8.klassinger.

Leirskole

Spørsmålet om økt bruk av Stemnestaden har vært drøftet mange ganger. Allerede i 1961 la Harry Wiik Andersen, formann i Barne- og ungdomskomiteen, fram forslag om å leie ut Stemnestaden til skoleklasser som ville på tur, men forslaget fikk ikke stor nok oppslutning.

I 1984 ble det av kretsstyret oppnevnt en komitè som skulle utarbeide forslag til leirskoletilbud på Stemnestaden. Komitèen la fram et ambisiøst opplegg som også krevde noen investeringer. Kretsstyret mente forslaget var for omfattende og bad om et redusert forslag. Heller ikke dette gikk gjennom og komitèen la ned sitt arbeid. Siden ble leirskoletanken tatt opp på nytt. Kretsstyret henvendte seg til en lærer i området og bad om forslag. Heller ikke dette ble det noe av. Ved siden av investeringer som måtte gjøres, så en også på den økte slitasjen leirskoledrifta ville medføre, og en valgte å la saken ligge.

Den store reparasjons- og ombyggingstida 1965-75



**Ludvig S. Oftedal
med flagg på brystet.
(Arkiv)**

Utover 50-tallet skjedde der ingen særlige forbedringer på internatsida.

Men høsten 1960 overtok Ludvig S. Oftedal som kretssekretær etter Fosså Rørtveit. Nye øyne så nye behov, og friske krefter hadde mot til å gå i gang med større utbedringer og innkalle folk til dugnad.

I april 1961 sendte ungdomskomiteen skriv til kretsstyret med bønn om å se på internatspørsmålet. De mente det ikke lenger var forsvarlig å benytte kjelleren i matbrakkka til internatrom.

Barne- og ungdomskomiteen la fram forslag til løsning på internatspørsmålet:

I nordre del av den store møtesalen var det to rom som hadde vært leigd ut på sommerstid til feriefolk. Disse ønsket ungdomskomiteen ble satt i stand og tatt i

bruk til leirdelta-
kerne.

Da dette arbeidet kom skikkelig i gang to år seinere, ble ikke bare disse rommene tatt til internat, men også podiet i den store møtesalen ble en del av internatfløyen. Den store møtesalen som hadde rommet 750 mennesker, ble noe mindre.



Internatrom i gamle møtebrakkka. (Foto: M. Brynjelsen)

I mellomtiden var også kjelleren i murbygget tatt i bruk til internat som erstatning for de romma som ikke lenger var i bruk.

I 1965 ble hele nordre delen av møtebrakkka innredet med mindre rom, med fra 4 - 8 køyplasser. Både lys og varme samt en stikkontakt på hvert rom ble lagt inn - det var ingen selvfølge - .

Leilighetene i emisærboligen hadde det ikke vært vanskelig å få leietakere til, men da to av leilighetene ble ledige i januar 1970, vedtok styret at bare en skulle leies ut videre. De andre skulle brukes til internat. 25.01.71 la Henry Skorpe fram forslag til ombygging. I løpet av året var arbeidet ferdig. Sju store og lyse 4-mannsrom og to 2-mannsrom, vask med kaldt og varmt vann på hvert rom, fine og romslige toaletter i kjelleren ble resultatet.

Sekretærboligen i kafèbygget ble i 1973/74 også ombyggt til internatrom. Olav Mjølhus hadde lagt forslag til ominnredning. Her ble det fem 2-manns- og ett 3-mannsrom. I første etasje ble det innredet toaletter for damer og herrer. Kaféen i første etasje ble i 1975 ominnredet til kiosk og tre soverom.

Sovesalenes tid var forbi. Snart begynte en å snakke om å reise helt nye internat.

I samme tiår fikk flere av bygningene nye tak. Papptaket på murbygget ble, på grunn av lekkasje, skiftet helt ut og erstattet med betongpanner. Byggmester Olav Mjølhus tok med seg hele sin arbeidsstab og utførte dette arbeidet gratis for Stemnestaden.

Vegger fikk ny kledning og ny isolasjon. Vindusruter ble skiftet. Malings- og hagearbeid ble utført. Internatene hadde stor slitasje og trengte oppussing jevnlig.

Det var også planer framme om å heve taket og innrede loftsetasjen i murbygget til hybler, men det ble med planene.

Også kjøkkenbrakka var gjenstand for store endringer, både i kjelleretasjen og på hovedplanet. Veggene i peisestua ble alt i 1975 kledd med plater og nye møbler ble innkjøpt, foldedører ble satt inn mellom matsal og møtesal.

Noen år seiner (-81) ble kontoret revet og møtesalen utvidet samtidig som det ble satt i foldedører inn til peisestua.

En lang byggeperiode skulle begynne 1977-1989

Til nå hadde en brukt mye tid, krefter og penger til ominnredning av rom, utbedringer og store vedlikeholdsarbeider innvendig og utvendig.

Ei ny tid begynte -

Nye internat

I september 1976 drøftet Stemnestadstyret planer om å sette opp internathytter. Kretssekr. Hans Gilje skulle kontakte arkitekt Halvorsen og be han komme med utkast. Seint på året i 1977 var arkitekt Oddmund Halvorsen invitert til Stemnestaden. Han ble forelagt planene og lovet å komme med utkast til løsning av hytter og plassering av disse. 1.02.78 forelå tegningene. Disse ble sendt bygningsrådet i Tysvær for godkjenning.

På årsmøtet, seinere på våren, ble byggeplanene lagt fram som sak. Det var snakk om tre internathytter, hvorav ei skulle innredes med tanke på bevegelseshemmede. Kostnadene var anslått til ca 170 000 kr pr internat.

Knut Fosså Rørtveit og Lauritz Frøyland talte varmt for bygging. Og saken ble godkjent med forbehold om at en holdt seg innen kostnadsrammene.

Oddvar Skorpe ble valgt til formann i byggekomitèen, som for øvrig bestod av Stemnestadstyret for 1977 samt nye medlemmer for 1978.

Finansieringsplan ble lagd og innsamlingskomitè ble valgt. *Jan Olav Dale var formann i denne.* I løpet av 1978 og -79 ble det samlet inn litt over 146 000 kr. Ved siden av andre midler en hadde til rådighet, samt offentlige tilskudd, ble det bare bruk for et byggelån på 114 000. Dette lånet ble i sin helhet nedbetalt i 1980.

De nye internatene hadde 20 kjøplasser hver, toaletter og dusj, vaskerom og stue.



De nye internatene stod klar til bruk sommeren 1979. (Foto: H. Nesse)

Om denne byggeperioden skriver Lauritz Frøyland: *Dugnadsinnsatsen har vore fantastisk, dei mest optimistiske voner er innløyste. Det har vore ei sann glede med all den velvilje ein har møtt og som har halde ved - det er ei berande kraft og til stor hjelp. Alt er verdifullt, arbeid, gåver, bønner, velvilje og ikkje minst omtanke og omsorg -.*

Til sammen ble det utført 4500 timers dugnadsarbeid. Noen hadde til sammen flere ukers arbeid sammenlagt på Stemmestaden. Ved siden av formann i byggekomitèen, var det byggeleder, Henry Skorpe, som tok det tyngste taket i byggeperioden. De hadde ansvar for at alt var på plass og at arbeidet ble organisert skikkelig.

60 nye internatplasser var klar til å tas i bruk til leirsesongen sommeren 1979. Det var en stor opplevelse. Barn og foreldre som kom med leirdeltakere var imponert over hvor fine rom de skulle bo på. Og så dusj - det var nesten luksus!

De nye internatene var en flott tilvekst.

Stuene på hyttene gav nye muligheter til gruppevirksomhet på leirer og helgearrangement. Selv om Stemmestaden ofte forbindes med sol og sommer, var det slett ikke alltid at det gikk an å samles ute på gruppesamlingene. Yngreshelger vår/vinter og høst, tenåringshelger og familiehelger samlet mange deltakere. På regntunge dager var det godt å ha stuer å samles i til ulike aktiviteter.

De nye internatene åpnet for nye bruksmuligheter.

Visjoner om nytt hovedbygg tar form

- barnehagebygg skulle også reises

7. nov. 1978 oppnevnte kretsstyret ei nemd som skulle arbeide med Stemnestadens fremtid. I denne nemnda satt kretsformannen Magne Nygård, kretsstyremedlem Terje Fjeldheim, formann i Stemnestadstyret, Lauritz Frøyland, og kretssekretær Kjell Sønstadbo. Nemnda la fram sitt arbeid i de respektive styrene i løpet av 1979. Men noe særlig engasjement ble ikke lagt for dagen enda. Stemnestadstyret mente utfra erfaring fra arbeidet, at det ikke var nok med vedlikehold og ominnredning på eksisterende hovedbygg.

Året etter tok Lauritz Frøyland kontakt med arkitekt Halvorsen og ba han komme med forslag til en forlengelse av kjøkkenbygget mot sør langs elva. Her skulle det bli både stor møtesal og andre nødvendige rom.

Tegningene forelå i løpet av 1981 og på årsmøtet i 1982 bad en årsmøtet om tilatelse til å arbeide videre med planene.

Samtidig kom der forslag om å sette opp et nytt internatbygg i forlengelse av C-bygget - innredet med tanke på barnehagen. Dette prosjektet kom i gang utpå høsten samme år og omtales i forbindelse med barnehagesaken.



Kretsårsmøtet 1983. (Arkiv)

Nå ble det satt ned en komitè som skulle arbeide videre med planene om bygging av ny møtesal, spisesal og kjøkken. Med i denne komitèen var Hermann Nesse, Nils Frøyland, Oddvar Skorpe og kretssekretær Toralf Steinsland.

Det var en mannsdominert komitè.

På kretsårsmøte i 1983 tok Nils Frøyland til ordet for at det burde velges inn

to kvinner i komitèen. Sjur Inge Stødle var ikke snauere enn at han foreslo tre kvinner. Henry Skorpe mente dette var en sak for Stemnestadstyret og bad N.Frøyland trekke saken. N.Frøyland foreslo i stedet at kretsstyret fikk ansvar for dette. Så ble gjort. I april ble Modgunn Brynjelsen og Dagny Førland valgt. Komitèen arbeidet iherdig utover hele året. Da det nærmet seg tid for årsmøtet i -84 var tre alternativ for utbygging noenlunde klar. To av disse gikk på utvidel-

se av eksisterende kjøkkenbygg med ulike løsninger. Det siste var et helt nytt hovedbygg. Tegningsutkastene var sendt ut med innkallingen til årsmøtet. Saken vakte stor interesse. Svært mange kom til årsmøtet og mange tok ordet da saken var oppe til drøfting. Her var det støtte til de ulike forslagene, reguleringsplaner ble etterlyst, spørsmål om tilfluktsrom, ønske om andre utkast til løsninger og advarsel om forhastede avgjørelser. Kretsstyrets anbefaling gikk ut på at årsmøtet skulle vedta utbygging med ny møtesal, kjøkken og spisesal og at plannemnda skulle komme med konkret forslag til utbyggingsmodell ved neste årsmøte. Folk skulle ha muligheter til å komme med uttalelser angående byggesaken fram til 15. juni. Forslaget ble vedtatt enstemming.

På kretsstyret like etter ble den eksisterende plannemnda bedt om å fortsette sitt arbeid. Den nyvalgte kretsformannen, Terje Fjeldheim, tiltrådte nemnda.

Kretsstyret fikk inn fire uttalelser innen fristens utløp. 3 ville satse på utvidelse av eksisterende bygg. En talte for å reise ny møtesal samt opprusting av eksisterende kjøkkenbygning.

I tida framover konsentrerte plannemnda seg om to alternativ - begge utarbeidet av arkitekt Halvorsen.

Usikker grunn

Vi hadde hatt noen våte høstmåneder flere år på rad. Under bygging av barnehagen viste det seg at grunnforholdene var vanskelige. Skulle en anbefale utvidelse av eksisterende matbygg, måtte grunnforholdene undersøkes før noe ble satt i gang. Noen så for seg at uforutsette ting kunne dukke opp ved graving langs elva, og sprengte alle kostnadsrammer.

Golv i kjelleretasjen på et eventuelt tilbygg, ville være på nivå med elva. Planen for denne utbyggingen viste at tilbygget kom ganske nær elvekanten. I desember -84 ble det derfor foretatt prøvegraving. Resultatene var ikke oppløftende. Hele grunnen var rein leire som så og si forsvant ut under gravinga.

Hva ville grasrota?

Kretsens årsmøte i mars 1985 var på Stemnестaden. På nytt var det ekstra stort frammøte. Utbygging på Stemnестaden stod på dagsorden og mange hadde sterke meninger. Det ble en utrolig interessant samtale med mange engasjerte innlegg. Plankomiteen hadde det siste året omarbeidet forslagene en del. Alternativ A: full utbygging var tenkt i to byggetrinn: først møtesal, siden peisestue, kjøkken og spisesal. Alternativ B var i grove trekk som før.

De fleste som tok ordet i debatten, var for nybygg, men mange var også stemt for en utvidelse nede ved elva. Henry Skorpe var en av dem som gikk inn for den siste løsningen. Han etterlyste også en anbefaling fra kretsstyret. Men krets-

styret hadde bevisst ikke kommet med noen innstilling. Det var årsmøtet som skulle ta stilling på fritt grunnlag, hevdet Nils Øie.

Henry Skorpe bad om skriftlig avstemming i saken. Resultatet av denne viste et overveldende flertall for nybygg (113 stemmer) - tilbygg (10 stemmer). 6 stemte blank.

Hva nå?

Mange ulike forslag om hvordan et nybygg skulle reises var kommet fram under debatten.

3 alternativ ble lagt fram: 1. Erling Nordbø foreslo å reise nybygg med alle funksjoner med en gang. 2. Nils Skrunes foreslo å fundamenter hele bygget, men bare reise møtesalen og innrede denne. Pengene som var satt av til oppjustering av det gamle kjøkkenet foreslo han ble brukt her. 3. Dag Olav Gaupås fremsatte forslag om bare å reise møtesalen.

Disse tre forslagene ble tatt opp til votering.

Alternativ 1 fikk 36 stemmer. Alternativ 2 fikk 73 stemmer og alternativ 3 fikk 0 stemmer.

Uten at det var tatt med i forslagene som ble satt fram til avstemming, ble det også foreslått å reise hele råbygget med en gang, dersom det var økonomi til det. Kretsstyret skulle ta dette opp til vurdering seinere.

På sitt første møte etter årsmøtet valgte kretsstyret egen byggekomité for prosjektet: Oddvar Skorpe, Terje Fjeldheim, Modgunn Brynjelsen, Torild Klæhaug, Trygve B. Svendsen og Thor Oddvar Østhus. Til varamenn ble valgt: Arne Baustad og Nils Skrunes. Hermann Nesse tiltrådte komiteen siden.



Byggekomiteen for nybygget.
(Foto: D. O. Gaupås)

Hindringer som måtte fjernes

- Vei

På årsmøtet ble det også valgt egen komitè til å ta seg av omlegging av veien. Disse var: *Endre Stople, Lars Sigmund Simonsen, Dag Olav Gaupås og Gudmund Ølstørn. Lars Sigmund Simonsen ble valgt til formann.*

Veien gjennom Stemnestaden delte eiendommen i to. Den mye omtalte hestetallen - store møtesal - lå på nordvestsida av veien mens resten av hovedbygningene lå på østsida. Veien førte ned til ei båthavn og et hytteområde. Biltrafikken gjennom området, særlig på kveldstid og i helgene, var til tider svært sjenerende. Det nye hovedbygget var plassert slik på kartet at denne veien ville bli blokkert. Veien måtte med andre ord legges om for i det hele å kunne reise bygget - samtidig fikk vi leirledere et stort ønske oppfylt : mulighet til å sperre av eget område for gjennomgangstrafikk.

Lars Sigmund Simonsen arbeidet i veivesenet, og fikk veiprojektet raskt unna. Kommunen hadde lovet å overta vedlikehold når veien var satt i samme stand som den tidligere veitraséen.

- Tilfluktsrom

Det ble søkt om dispensasjon fra krav om tilfluktsrom. På kretsstyremøte 22.10.85 forelå svar fra fylkesmannen hvor han frafalt dette kravet. Samtidig vedtok kretsstyret at hele råbygget skulle reises, men bare første byggetrinn innredes.

Den lange dugnaden fra oktober 1985 - februar 1989

Dugnaden kunne starte

Lørdag 26.oktober 1985 gikk starten. Det var en sjelden fin høstdag. Sol fra skyfri himmel, vindstille og varmt. Terje Fjeldheim, som var valgt til formann i byggekomitèen, hadde sendt skriv rundt til bedehuskretsene med innkalling til dugnad. Sju mann møtte denne første dagen. Arbeidsoppgavene var mange, for nå skulle det klargjøres slik at utgraving av tomte kunne komme i gang. Trær skulle felles og kappes opp. Nordligste delen av møtebrakkka måtte ryddes for innbo før denne delen ble revet. Disse rommene var brukt til lager i lengre tid. Kanoene stod bl.a. vinterlagret her. Noe skulle tas vare på, det meste skulle brennes. Bygget ble skåret i to. Med store maskiner gikk ryddearbeidet fort unna.



Det store bålet ryddet plass for nytt hovedbygg.
(Foto: M. Brynjelsen)

Motorsaga ble flittig brukt. Litt for flittig syntes noen av oss, da vi så hvilke trær som var havnet i bakken. Men hva betyr ei pølse til og fra i slaktetida ?

Det store bålet skulle rydde plass for ei ny tid på Stemnestaden. Men det krevde innsats å få fyr på vedhaugen. Nære på var hele kretssekretæren satt i fyr og flamme -.

Fagfolk med ulike profesjoner møtte opp på dugnad fra første dag. Men da grunnarbeidet var kommet i gang, satte også regnet inn. Det var en ualminnelig våt høst. Hele tomtegrunnen var leire, og arbeidsforholdene ble svært vanskelige. Ute i tomta sank en nesten til knes og støvlene satte seg ofte fast, bare sokkene hang med da en fikk føttene opp. Fra tå til topp var en tilgriset med leire. Men arbeidet gikk fremover -

Sandtransport

Lørdag 23.nov må kanskje nevnes spesielt, da startet en med forskaling og støyping av grunnmuren. Samtidig kjørte lastebiler i skytteltrafikk mellom Førdesfjorden og Stemnestaden med sandlast. Sandbåten, som Einar Ytreland var mannskap på, var kommet til Førdesfjorden med sand denne lørdagen. Sanden ble kjørt direkte på plass og tippet inne i tomta. Her var andre mannskap på plass og planerte sanden utover.

Nybygget ble reist på våren 1986

Montering av betongelementene startet 8.mai. Syre Transport v/Knut Korsfur kjørte betongelementene på plass, og på Stemnestaden var «Syregjengen» klar for å hjelpe til med å få satt elementene på grunnmuren. Arbeidet gikk uten uhell - selv om det var nære på noen ganger. I juni kom takstolene på plass. Nybygget med en grunnflate på 980 kvm begynte virkelig å ruve i landskapet. Så gjaldt det å få bygget tett med takpanner og kledning. Utpå høsten var det bare arbeidet innvendig som stod igjen. En kunne begynne å snakke om dato for innvielsesfest.

Festhelg – Stemnestaden hadde fått ny møtesal

14.-15. februar 1987 var det stor fest. 1. byggetrinn var ferdig. På arrangementene disse dagene var 1000 mennesker til stede. Hovedstyrets formann Tor Odd Berntsen var taler.

Byggeperioden hadde virket samlende på folk i kretsen, og innvielsesfesten ble en viktig inspirasjon til å stå på i arbeidet videre.

Vi var bare halvveis ferdige

Da 1. byggetrinn var ferdig, var det mange som umiddelbart begynte å snakke om at vi ikke burde vente så lenge før neste byggetrinn ble satt i gang. Råbygget stod jo der og bare ventet på å få bli tatt i bruk!

Kretsstyret hadde allerede høsten 1986 begynt å forberede denne saken til kommende årsmøte. De ville ha kalkyler over kostnadene på det som gjenstod og ville foreslå at en startet ny dugnadsperiode høsten 1987.

Årsmøtet i 1987 ble avholdt på Stemnestaden. Det var ikke så vanskelig å få delegatene med på å fullføre nybygget. 715 000 kr var dette beregnet å koste - arbeidet utført på dugnad.

Hermann Nesse hadde i byggekomitèen kommet med forslag om å utnytte 2.etasje i større grad enn hva de opprinnelige planene viste. Dette var vedtatt og førte til at annen type takkonstruksjon ble valgt, samtidig fikk vi mange kvm romareal i tillegg.

Kretsstyrets forslag til vedtak på årsmøtet gav rom for at en tok innredningen av 2. etasjen i et 3.byggetrinn, dersom en ikke hadde økonomi til å gjennomføre dette byggearbeidet samtidig.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

På etterjulsvinteren ble golvene støpt og loddpipe, peis og murveggen i peises-tua murt. Murarbeidet var det murer Håkon Tveit og Osmund Rossehaug som hadde ansvar for, slik de hadde hatt det for den store murveggen i møtesalen.

Byggekomitèen arbeidet med å få ferdig planløsninger for innredning av kjøkken og de øvrige rommene som gjenstod. Dette måtte være klart før dugnaden satte inn for fullt utpå høsten.

Arbeidet i siste fase ble fordelt på flere og behovet for folk på hver dugnadsdag var heller ikke så stort. Men mange arbeidet ivrig for å få fullført hele byggeprosjektet. Hver lørdag utover høsten var det på ny dugnad. Noen arbeidet også midt i uka.

Sommeren 1986 ble et anleggskjøkken avertert for salg. Toralf Steinsland var av sted og så på utstyret. Her var nesten alt vi trengte. 100 000 kr var prisen de forlangte. Det var bare en tredjedel av hva nytt utstyr ville kostet.

Anleggskjøkkenet hadde bare vært i bruk noen få år og var nesten som nytt. Mange detaljer skulle på plass i slutfasen.

Da vi var kommet så langt at det bare var luting av vegger og tak og nedvasking av kjøkkenet som gjenstod, kunne vi se for oss hvordan dette bygget ville være med et yrende liv i salene og god matlukt fra kjøkkenet.

Dagen nærmet seg.



Toralf Steinsland
(Foto: E. Østberg)

5. februar 1989 ble hele nybygget innviet

På ny var det duket til fest, nesten 400 var til stede denne festkvelden. Det var et stort øyeblikk da byggekomitèens formann, Terje Fjeldheim, overleverte bygget til formannen for Stemnestadstyret, Trygve Klæhaug.

Knut Fosså Rørtveit, Stemnestadens far, var til stede og redegjorde for hvordan Stemnestaden var blitt til. For ham var det en ekstra stor glede å se at det som hadde vært hans hjertesak, ble ivaretatt og ført videre. Kvalavåg musikkor, med dirigent Anne-Lin Ytreland, deltok med sang.

Tidligere kretssekretær Toralf Steinsland, som hadde vært en pådriver for å komme i gang med dette byggeprosjektet

og selv vært med i utredningsarbeidet, var taler. Han hadde sluttet som kretssekretær et halvt år tidligere og reiste nå som forkynner i Indremisjonsselskapet.

32 600 kr ble tatt opp i kollekt denne kvelden.



Oddvar Skorpe, byggeleder, og Terje Fjeldheim, formann i byggekomitèen. Menn med flere talenter. (Foto: H. Nesse og M. Brynjelsen)



Byggeledere og dugnadsfolk

Oddvar Skorpe var byggeleder for nybygget, men ansvaret på dugnadsdagene ble delt på flere. Terje Fjeldheim, formann i byggekomitèen, var administrativ leder, og hadde ansvar for innkalling til dugnad. I innlegget sitt på innvielsesfesten, sa Terje Fjeldheim at det hadde vært forskjellige reaksjoner på dugnaden. Noen syntes det ble mye. Men mange pensjonister hadde vært svært ivrige, ikke bare på de tillyste dugnadsdagen.

Oddvar Skorpe og Terje Fjeldheim la ned utrolig mange dugnadstimer og -dager i denne fireårs perioden.

På kjøkkenet var det for det meste damer som styrte. Dugnadsfolket skulle jo ha mat, middag og kaffi med et andaktsord attåt. Rundt bordet ble det mye drøs, og vennskap ble styrket.

373 forskjellige personer hadde vært med og jobbet dugnad på første byggetrinn, i andre byggetrinn var det 187. Disse hadde lagt ned 12 000 arbeidstimer for å få reist bygget. 900 000 kr. var dugnadsinnsatsen beregnet til. I tillegg til dette kom maskiner som var stilt gratis til disposisjon. Hver lørdag hadde det vært fra 4 til 35 personer på dugnad.

Selv om mange var innom på dugnad, var det forholdsvis få som hadde mange dugnadsdager. Halvparten (48%) hadde en dugnadsdag. 36 % var på dugnad fra 2-5 dager. 11 % hadde fra 6-10 dager og 5%, var mer enn 10 dager.

Mange av dem som gjorde en stor innsats, er nevnt i forbindelse med at de var medlemmer i en eller annen komitè. Men noen la også ned et stort arbeid uten at de var utnevnt som medlemmer til et eller annet og bør nevnes:

Knut Askeland, Ola Bådsvik, Asbjørn Dagsland, Olav Dybdahl, Birger Eike, Ingvald Eike, Jens Eriksen, Osvald Frønsdal, Knut Erling Frøyland, Nils Frøyland, Trygve Hagland, Trygve Hebnes, Trygve Klæhaug, Arne Johan Kvalevåg, Andreas Langåker, Sigurd Nesheim, Bjarne Rønnevik, Hans Jakob Sandvik, Jan Erik Sandvik, Arne Simonsen, Kjell Arne Simonsen, Henry Skorppe, Johannes Søvik, Jarl Ullvang, Einar Ytraland, Nils Øie.



Dugnadsfolk har hatt matpause. (Foto: H. Nesse)

Giverglede og dugnadsarbeid av ulikt slag

Mange brukte mye arbeidstid på nybygget, andre stilte maskiner til disposisjon, Thor Oddvar Østhus hadde vinduer som kunne brukes til peisestua og spisesalen. Leif Thuestad ivret slik for at kjøkkenet skulle bli lett å holde reint, at han like godt spanderte alle flisene som skulle til.

Ute i hallen og inne i peisestua kom fine åkler på veggene. Knut Salhus var ikke lenger så god til helse, men han skar ut både veggur og golvur til å pryde rommene med. Korset, på frontveggen i den store møtesalen, er også lagd av ham.

Kakemat, poteter og grønsaker til dugnadsfolk og festsamvær ble også gitt.

Andre gav store pengegaver eller rentefrie lån. Da spørsmål om kjøp av anleggskjøkken kom opp, hadde vi ikke mer penger på bankkontoen. Men indremisjonsvenner ble kontaktet, rykter spredte seg, og på noen dager hadde en fått til-sagn om rentefrie lån på 160 000 kr. Så var den saken ordnet.

Damene i byggekomitèen var invitert til Gjertrud Knutsen i Åkrahamn, for å finne stoff til gardiner. Gjertrud Knutsen hadde drevet butikk i mange år. Også ved tidligere anledninger hadde hun gitt gardinstoffer til Stemnestaden. Nå var det noen år siden hun hadde sluttet av butikken, men noe hadde hun liggende. Vi var både spente på hvilke farger som fantes i stoffrullene og om der var lengder nok. Det ble noen trivelige timer i stofflageret. Og gardiner fant vi - nok til samtlige rom i nybygget. Det var ikke få meter som skulle til - for vinduene var høye og antallet stort. Stoff, blybånd og annet tilbehør fikk vi gratis. Nøyaktige mål på fald og lengder ble oppgitt og så var det bare for flittige damer å hente fram maskiner og sy.

Drøm var blitt virkelighet

I årsmeldngen for 1970 snakket man om at moderniseringen skulle gjøre en bedre rustet til å avvikle vinterarrangementene. Det trengtes virkelig. I kalde vintermånedene var det uråd å få varmen opp i den store møtesalen, også i matsalen var det vanskelig til tider. Særlig var dette merkbart på kvelds- og overnattingsarrangement, da hendte det ikke sjelden at nyvaskede golv var islagte etter vask.

Nå stod nybygget der klart til bruk. En drøm mange hadde båret på, var gått i oppfyllelse.

Innsamlingskomite for nybygget

Det fantes ikke penger på konto til å reise nybygget for. Vi måtte satse på folks giverglede og interesse for Stemnestaden.

På kretsstyremøtet 5.09.84 ble innsamlingskomitè oppnevnt: *Dag Olav Gaupås, Lars Magne Skeie, Marta Fjeldheim, Erling Nordbø og Kjellaug Dale*. Erling Nordbø ble valgt til formann. På årsmøtet i 1985 orienterte han om planene inn-

samlingskomitèen hadde: givertjeneste, stor utlodning og loppemarked. Resultatene ble 160 747 kr i 85 - 376 806 kr i 86.

I april 1987 ble innsamlingskomitèen utvidet med ett medlem - Nils Øie hadde vært med i kretsstyret fram til årsmøtet og ble bedt om å gå inn i komitèen.

Loppemarked ble et årlig foretak som har fortsatt etter at innsamlingskomitèen avsluttet sitt arbeid. Salg av juletrær og mulighet for privatpersoner til å gi rentefrie lån var nye tiltak.



Lars Sigmund Simonsen auksjonarius på loppemarkedet.
(Foto: M. Brynjelsen)

Innsamlingskomitèen gjorde et veldig godt arbeide og samlet inn mer penger enn beregnet.

På ulike måter var det i løpet av hele byggeperioden samlet inn 865.000 kr.

Hva kostet bygget?

Da bygget var klart for overlevering til Stemnestadstyret i februar 1989, var kostnadene ved hele bygget kommet opp i 2.362.005 kr. (Første byggetrinn: ca 1.200.000 kr.)

Det aller meste av arbeidet ble gjort på dugnad. Terje Fjeldheim har anslått dugnadsinnsatsen til 900 000 kr.

Totalprisen på bygget ble dermed 3.262.000 kr.

Ved byggestart hadde vi i alt 500.000 kr i oppsparte midler. Innsamlede penger og offentlige tilskudd utgjorde til sammen litt over en million kroner. Selv om bygget ble noe dyrere enn først beregnet, var gjelda ikke større enn 834.000 kr. Ca 300 000 kr av disse var private lån.

«Aksjon ned med gjelda» ble lansert i 1992

Mye penger var samlet inn, men da bygget stod ferdig, var det som iveren etter å gi tapte seg. Vi slet med store lån som det skulle betales renter på. Det var litt motløst å få inn penger via kollekter og utlodninger som bare gikk til betaling av renter. Noe måtte gjøres.

Stemnestadstyret startet i 1992 «Aksjon ned med gjelda».

På kretsens årsmøte i Haugesund 1992 fikk styret svært positiv støtte for denne saken fra flere av utsendingene. Henry Skorpe talte varmt for rentefrie lån. Sigurd Nesheim satte igang en tusenkronerulling - målet var 100 000 kr. Giroer var gjort klar og konto åpnet. Ca 122 000 kr stod på kontoen da den ble avsluttet ved utgangen av 92.

Dugnadsarbeidet skapte samhold

En hadde noe å være sammen om, et felles prosjekt som var synlig. Vi merket at dette fellesarbeidet også satte positive spor rundt i bedehuskretsene. Mange fikk et positivt forhold til Stemnestaden. Mange hadde selv lagt ned mange arbeidstimer der, andre hadde en far, en bestefar, ei mor som hadde jobbet der. Indremisjonene var på banen. For noen var det lettere å invitere naboer til dugnad enn å be dem med på et bedehusmøte. Folk ble kjent, også utover bedehus-kretsgrensene.

Men det røyner på kreftene å gå i bresjen for dugnadsarbeid år etter år. Og motivasjonen for stadig nye dugnader er det vanskelig å holde oppe over tid. Derfor trengs der alltid nye krefter som kan ta noen tak.

Av og til må vi også spørre om det er lettere å inspirere til praktisk dugnadsarbeid, hvor vi så å si kan være med å reise et monument, enn det er å vekke folk til innsats for det åndelige arbeidet. Såkornet som legges i hjertejorda, har vi ingen garanti for vil bære moden frukt. Vårt kall er å så. Noe vil falle i god jord. Det har vi løfter på.

Et arbeid vi aldri blir ferdige med?

Det er lett å overse det vanlige vedlikeholdsarbeidet og alle de mindre prosjektene som har pågått parallelt med de store byggeprosjektene. Men Stemnestadstyrene har opp gjennom alle år vært seg bevisst det ansvaret de var pålagt.

Samtidig med at arbeidet på det nye hovedbygget pågikk, som egen komité hadde ansvar for, hadde Stemnestadstyret mer enn nok å gjøre.

Resten av leirområdet skulle ivaretas og utbedres.

Stranda

Da grunnarbeidet pågikk for nybygget, arbeidet samtidig et annet arbeidslag på østsida av elva.

Nils Skrunes var på plass med sin gravemaskin og knuste de gamle ruinene etter tyskerleiren, som stod mellom stranda og fotballbanen og ryddet opp på områ-

det her. En del av murene ble kjørt ned til sjøen og brukt til å bygge støttekant og trappetrinn opp fra stranda. Strandlinja hadde i løpet av årene spist seg flere meter innover i terrenget. Nå fikk en satt stopper for denne erosjonen. Videre ble det planert med jord og sådd i plen slik at det ble ei fin grasmatte fra stranda og helt opp til broa.



Friluftsgruppa på interesseleir 1990.
(Foto: M. Brynjelsen)

Naust og brygge er fortsatt bare en drøm.

Allerede i 1983 snakket styret om å få bygget ei brygge nede ved stranda som skulle gjøre denne plassen lettere tilgjengelig for småbåter. Da strandområdet ble ordnet i 1985 var det oppe på nytt.

Noen år tidligere hadde vi fått 6 kanoer til leirplassen. Skolesjef Gundersen i Tysvær gikk i bresjen for innsamling til disse. Han fikk god hjelp fra Stemnestadforeningen på sør-vest Karmøy.

Båtnaust kom etter hvert til å stå høyt på ønskelista. Allerede i januar 1988 var saken oppe. Trygve Klæhaug påtok seg å lage tegning til båtnaust. Men penger manglet og andre større prosjekter krevde mye tid. Saken ble liggende i to år. Først i februar 1990 ble søknad om byggetillatelse sendt. Slik tillatelse fikk man samme år, men andre hevdet å ha rett på naustplass ved stranda, og byggestart ble utsatt. Nå ligger saken til endelig avgjørelse hos Nord-Rogaland jordskifte-rett. Før svar foreligger derfra, må naustet vente.

Inngangspartiet til hovedbygget

Da hovedbygget ble overlevert Stemnestadstyret, var dette klart til bruk, men utenfor dørene var det til dels grov grus og leire. Dette gjorde hovedinngangen vanskelig tilgjengelig for bevegelseshemmede. På våte dager ble det veldig fort skittent inne.

Stemnestadstyret ønsket å legge stein på denne plassen, men penger til dette fantes ikke. De gikk derfor i gang med lekehytteutlodning for å skaffe penger til dette formålet. Arne Johan Kvalevåg lagde ei fin hytte som mange gjerne vil- le vinne.



Minileir -95. Avslutningssamvær ute.
(Foto: M. Brynjelsen)

Utelys, rabatter med beplantning kom samtidig. Dette flotte utearealet gjorde at vi, i tillegg til et fint inngangsparti, også fikk ei flott «hagestue». Det ble en anskaffelse for nybygget.

Amfi og fotballbanen

Mellom fotballbanen og stranda hadde ruiner/ kjellermurer etter tyskerbrakker stått i 40 år. Nå var murene borte, og området planert. I 1994 ble det ryddet unna fle-

re trær, fjellnabber ble sprengt bort og et fint amfi bygd opp. Fotballbanen ble samtidig opparbeidet på nytt og utvidet både i lengde og bredde.

Nå har vi fått en flott plass til leirbål, utestevner og ballspill.

Matbrakkka

Kjøkkenet her har vært gjennom flere rehabiliteringer det siste 10-året. Mens planleggingsarbeidet av et nytt hovedbygg med kjøkken pågikk, ble det i kjelleren i matbrakkka innredet både matbod, kjølerom og rom for frysebokser.

I 1993 fikk bygget nytt tilbygg med toaletter og garderobe samt inngang for rullestolbrukere. Hele vestsida ble isolert og fikk nye og større vinduer. Dette arbeidet ble utført av «Arbeid for trygd». Nye møbler var kommet på plass tre år før.

Det gamle tørrlageret ble pusset opp og innredet til arbeidsrom for leirledere.

Også kjøkkenet med lager-, kjøle- og fryserom i hovedbygget har vært gjenstand for utbedring og ombygging -

Rom med dusj og toalett

I 1991 ble internatrommene i murbygget pusset opp og to toaletter/ dusjrom ble innredet i samme etasje.

De aller siste endringene på internatsiden skjedde i 1994/95 og hevet standarden på A og B internatene, to av hyttene, betraktelig. Alle rom ble ombygd og fikk eget bad med dusj og toalett. Det ble god lydisolering mellom rommene. Vegger, gardiner og møbler fikk svært smakfulle farger.

Ventilasjonsanlegg med varmegjenvinning ble installert samtidig. Olav Vikre

hadde tegnet forslaget til ombygging og Kjell Einar Dommersnes var bygge- og dugnadsleder.

Strengte brannforskrifter

1993 var året da brannvarselssystem ble tatt i bruk.

Nye brannforskrifter satte strenge krav til arrangement med overnattingsgjester.

Nesten alle bygg er nå knyttet til en sentral med felles varslingssystem som vil gjøre det mulig å oppdage branntilløp tidlig.

Stemnestaden skulle fylles med folk!

Kretsen hadde ikke så mange egne arrangement at en kunne fylle Stemnестaden med folk sommers-tid, fra starten av. Men ryktene om Stemnестaden spredte seg fort, og mange ville legge en utfukt til dette stedet.

Rørtveit skriver: *«Det var alderstrygda frå dei ymse kommunar. «Ut i solen» med gamle frå Hauge-sund - og ei mengd med foreiningar på dagtur.*

Misjons- og sanitetsforeiningar, husmor- og bondekvinnelag. Ved slike høve var det kjærte og vel omtykt at vi heldt andakt for gjestene våre. Det var då også ei indremisjonsoppgåve.

Vi hadde og turnungdom på treningsleir eitt år, Vestlandske Vanførestemna eitt år. Vi hadde bondelags- og politiske stemner nå og då.»



En flott stevneplass . (Foto: H. Nesse)

Campingplass og sommergjester

Nesten fra de første årene leigde MA området på østsida av elva til campingplass på sommerstid. Her kom folk av ulike nasjonaliteter, noen kom årvisst tilbake, blant andre noen tyske gjester. Noen av disse hadde vært i Norge under krigen.

Belegget på campingplassen var ikke alltid så stort. Mange av turistene som kom til stedet, trodde de var kommet feil da det første synet som møtte dem, var store hus, plener og rosebed. – Mange snudde.

Men denne virksomheten kom etter hvert i konflikt med egne arrangementer, særlig leirvirksomheten. I sitt møte 27.04.61 uttaler kretsstyret at de helst ser at denne virksomheten blir nedlagt. De vil se driften an utover sommeren og ta saken opp på nytt seinere.

Tanken om campingdrift har også seinere vært fremme. I forbindelse med familieirene prøvde vi i flere år å lokke campinggjester til stedet og da første byggetrinn av nybygget var ferdig, satset vi på bibelcamping to uker i juli. Men det gikk så trådt å få campinggjester til stedet at dette prosjektet ble skrinlagt etter noen år.

I nordre enden av den store, gamle møtesalen var det to rom som ble leigd ut på sommerstid. Familiene Kyvik og Samuelsen var faste leietakere her i flere år.

Stevneplass

Helt fra starten av har Stenestaden vært en flott og kjærkommen stevneplass.

Søndagsskolestevnene, som kunne samle over tusen voksne og barn en sommersøndag, vil neppe bli glemt av dem som har opplevd det.

Da det ble slutt på de store fellesstevnene for søndagsskolen, arrangerte de lokale

søndagsskolene turer hit inn. Nå må en søke om plass minst ett år i forveien for å være sikker på å få komme hit på søndagsskoleutfukt.



Søndagsskoleutfukt 1947. Søndagsskolelærere fra Haugesund samlet. (Bilde: J. Kallevik)

St.Hans feiringa ble også en stormønstring av folk. På det meste kunne 2-3000 mennesker være til stede en slik kveld.

Til tross for at det var lite av privatbiler de første årene, skapte det trafikk-kaos. En var ikke forberedt på en så stor folketilstrømning. Parkeringsvakter måtte til for å dirigere trafikken.

St. Hans feiringa på Stenestaden har også hatt sine nedturer, men på 80-tallet ble det oppnevnt en komité som skulle arbeide med å fornye og utvikle dette arrangementet. Det gav resultater. Siden har St. Hanskomitèen sørget for at Stenestaden har vært en attraktiv plass å feire St.Hans på. Mange hundre er innom Stenestaden på St.Hansfeiringa hvert år.

Pinsedag har i alle disse åra vært en samlingsdag for indremisjonsfolket. Frammøtet har variert fra ett par hundre til over tusen i glansdagene.

Kretsingresstevnet i mai ble en årlig samling fra ca 1960 og mange år framover. I 1974 ble 2. Pinsedag tatt i bruk til barnestevne. Disse stevnene ble arrangert i lag med Santalmisjonen og da de fikk eget leirsted på Sandve, ble disse stevnene lagt vekselvis til Stemnestaden og Skårnesheimen. 1985 var siste gang dette stevnet ble arrangert.

«**Ut i solen**» **turer** for eldre fra Haugesund og **kvinneforeningsdager** var årvisse arrangement i lange tider.

Pensjonisttreffene på Stemnestaden, vår og høst, startet en med for noen år siden og kan samle fullt hus.

Stemnestadens dag ble arrangert første gang i september 1961. Det ble da markert at leirplassen var 15 år. Seinere har en søndag først i september vært en dag for å markere leirstedet.

Maistevnet var et fellesstevne for de såkalte samskipnadane, lutherske misjonsorganisasjoner som virket her i området. Dette stevnet var lagt til en søndag og ble arrangert hvert år til og med 1950.

Kristi Himmelfartsdag var den store utfartsdagen for kristenfolket. Med båter og busser kom en reisende fra nord- og sørsida av Boknafjorden og innover i Ryfylke til stevneplassen hvor hundrevis av mennesker etter hvert fant plass under talerstolen. Men det dabbet av med interesse og frammøte til slike storstevner etter hvert. I 1968 var dette stevnet lagt til Nedstrand.

Her i Nord Rogaland hadde de lutherske organisasjonene på nytt gått sammen om et årlig fellesstevne. Fra 1969 ble stevnet lagt til Kristi Himmelfartsdag. Stemnestaden var en naturlig samlingsplass. Sentralt i vårt distrikt og med stor møtesal. John Olav Larsen var taler på dette møtet og Hagabrødrene sang. Sekretærrådet (sekretærene i de lutherske organisasjonene) har ansvaret for dette møtet. Kristi Himmelfartsdag, på ettermiddagen, samles flere hundre, store og små, på Stemnestaden for å høre Guds Ord og være sammen som kristne, slå av en prat og nyte medbrakt niste eller kjøpe mat på stedet. God plass ute på plenene og inne i spisesal og peisestue gjør stedet til en velegnet stevneplass.

I 1992 og -93 ble det om kvelden Kristi Himmelfartsdag arrangert samling for ungdommer fra hele kretsen. De siste årene har disse møtene vært lagt til andre bygder.

Foreldrestevne

En søndag midt på sommeren var det i flere år på 50-tallet foreldrestevne. Foreldre som hadde hatt barn på leir var spesielt invitert. Ulike tema ble tatt opp: oppdragelse, innblikk i barnesinnet, barns trosliv, kristen påvirkning.

Leirfest og julefest for ungdom

Mange voksne ungdommer måtte reise bort for å ta videre utdanning. Ungdommer som hadde vært aktive i lagsarbeid og som ledere på våre leirer, så



Ungdommenes julefest. (Arkiv)

vi derfor lite til i høst- og vårsemesteret. 3. januar 1962 inviterte ungdomskomiteen derfor til **ungdommenes julefest** på Stemnestaden. Ett hundre ungdommer møtte dette året. Denne festen ble etter hvert et trefested for kretsens ungdom og for dem som var hjemme på juleferie. Fra Skudeneshavn i sør til Vats lengst inne kom de med biler full

av ungdommer. Fremmøtet økte for hvert år og hadde på det meste langt over tre hundre deltakere.

Ønsket om å styrke kontakten med sommerens leirdeltakere, gjorde at en i 1978 inviterte til **leirfest** en søndag i advent.

Leirdeltakere med foreldre og søsken ble invitert - over 300 var samlet til fest i Storsalen. Disse festene var et årvisst arrangement, de siste årene ble den lagt til en av de første søndagene på nyåret. Men antall lokale arrangement har økt, mange vil ha barnefamilienes oppmerksomhet og tid, oppslutningen om leirfestene avtok. Det samme gjaldt for ungdommenes julefest. Begge disse arrangementene ble lagt ned for to-tre år siden.

Tysvær og søre Skjold ungdomslag/Tysvær IUF

Den kristne ungdomsforeningen som samlet ungdommer fra hele «gamle Tysvær», fikk i 1977 innrede rom til eget bruk i kjelleren under matsalen. Her holdt de sine møter annen hver lørdag. Den mellomliggende lørdagen var de rundt på distriktets bedehus. I kjellerrommet kunne det til tider være ganske trangt. Da det nye hovedbygget var innviet i 1989, søkte ungdomslaget om å få innrede rom med kjøkkenkrok, på loftet, i søre del av bygget. Nå samles tysværungdom her både i midtukene og på lørdagskveldene til andakt, bibellesning, bønn og andre aktiviteter.

Rom for andre

Heimevernet og annet vern -

Fra 1972 leigde heimevernet lagerrom i kjelleren i matbrakkka. År om annet hadde de også deler av sine øvelser i dette området og brukte Stemnestaden til forlegning.

Alt i 1954 var leirplassen leid ut til «Rogaland regiment av herstelllet» for en måneds øvelse. 190 mann var stasjonert på Stemnestaden da.

Fra 1956, og mange år framover, leigde Haugesund Sivilforsvarskrets lagerplass for katastrofeporsjoner/ reserveproviant i kjelleren i murbygget.

Selskapslokaler

Det nye hovedbygget ble et fint sted å holde større selskap, bryllup og konfirmasjon, slektsstevner og åremålsdager. Etterspørselen økte og til tider var det tett med arrangement.

De siste årene har det vært åpent to søndager i desember for middagsservering. Da er lokalene pyntet til høytid og fest for dem som vil ut å spise middag alene eller sammen med familie og venner.

Andre organisasjoner og lag

Etterspørselen fra andre organisasjoner etter lokaler til årsmøter, kurs, leirer og andre arrangement har variert. De siste årene har egen virksomhet begrenset muligheten for slik utleie.

Leirliv for ung og gammel

Selv om en allerede arrangerte både gutte- og jenteleir på Stemnestaden i 1946, var det først året etter at leirvirksomheten kom skikkelig i gang.



**Jenteleir
1947 el.
1948.**

**(Bilde: D.
Førland)**

Antall leirer økte og påmeldingen til leirene var stor. Stemnестaden var en ettertraktet leirplass å reise til. I flere somrer var gutte- og jenteleirer, barneleir og ungdomsleir/internatmøte kretsens leirtilbud. Men andre organisasjoner leigde leirplassene i de ukene som var ledige og arrangerte sine leirer. Sommeren var tett belagt av arrangement.

Internatmøtene i august var et samarbeid med NMS. Disse møtene var fra først av bare for ungdom. I 1952 ble dette møtet åpnet for både gammel og ung. Samarbeidet med NMS tok slutt og siden er dette blitt til våre dagers vennestevne.

Vennestevnene var fra først av dagsstevner i forskjellige bygder i kretsen, siden ble stevnet lagt til ei helg, lørdag - søndag, i oktober på Stemnестaden. Ei



Vennestevne 1995. (Foto: M. Brynjelsen)

tid var det kombinert med Stemnестadens dag rundt første helg i september, men fra 1967 og utover har dette stevnet vært lagt til siste halvdel av august og strekt seg over tre-fire dager. I utgangspunktet var ikke dette en leir for eldre, men for voksne generelt. Utviklingen har imidlertid vært slik at det etter hvert er blitt en leir for den eldre garde.

Tilbakemeldingene fra vennestevnene har i alle år vært at det åndelige fellesskapet og forkynnelsen her har vært sterk.

Eldreleirer på forsommeren ble også prøvd i 1982 og -83, men påmeldingen var så liten at en valgte å ikke satse videre her.

I stedet ble det lagt opp til 5 dagers busstur for pensjonister. Det var en fulltreffer.

Husmorleir – Minileir

Litt etter litt utvidet man leirtilbudet.

I 1954 forsøkte man med husmorleir. Dette var leir for husmødre med små barn. Leiren varte ca ei uke. Barnevakter tok seg av barna når det var seminar for mødrene eller disse skulle ha ei kvilestund. Husmorleirene ble arrangert noen år, men gikk etter hvert inn. Først på slutten av 70-tallet har denne type leir fått sin arvtaker. Nå heter det Minileir og varer rett nok bare ei helg. Disse leirene

legges opp med tanke på førskolebarn. Men barna kommer i følge med en voksen og mange mødre synes dette er to herlige feriedager. Påmeldingen til disse leirene har vært så stor at vi nå har tre slike leirer hver sommer. Og den må være raskt ute som skal sikre seg plass.



Venke Sundfør på minileir med sønnene.
(Foto: M. Brynjelsen)

For menn – For kvinner

Mannshelger og kvinnehelger ble årvisse sammenkomster fra 1979 og utover. Mannshelger hadde også tidligere vært arrangert, men hadde ligget nede noen år. Mannshelgene hadde stort frammøte de første årene, men etter som de gamle ble eldre og døde har en ikke fått nyrekruttering her og har måttet avlyse møtene de siste to årene.

Kvinnehelgene har hatt en motsatt utvikling til nå. Påmeldingen har i denne perioden økt fra 50 til nesten 100. Det betyr at vi har sprenget kapasiteten for leirstedet vårt. Vi opererer med ventelister og lurert litt på hvor veien skal gå videre.



Mannshelg tidlig på 80-tallet. (Arkiv)

Påskan

Påskan ble tatt i bruk til leirvirksomhet for ungdom først og fremst. Allerede i

1949 arrangerte Kinamisjonen påskemøte for ungdom på Stemnестaden.

I årene 1962- 65 ble Indremisjonens påskemøter arrangert rundt i kretsen med tilhold på skoler og bedehus. Men i 1966 innbød en til påskemøte for ungdom på Stemnестaden, bibelskolelærer John Olav Larsen var hovedtaler. Med seg fra Bibelskolen i Oslo hadde han en mannskvarsett. Leiren hadde 80 deltakere og fikk bety mye for mange. Ola Hoseth, ungdomssekretær, var hovedleder.

Ungdomsleirene i påskan på Stemnестaden var årvisse og samlet i flere år mye ungdom. Men tidene forandret seg. Ungdommene fikk seg biler og skitstyr. Hvite vidder lokket. Helt på slutten av 70 åra inviterte en derfor voksen ungdom

til leir på Nesflaten i Suldal. Noen år etter ble det også leir for tenåringer nær skiterrenget.

I de aller siste årene har disse tenårings- og ungdomsleirene vært avlyst og heller ikke planlagt.

Påskemøte for de over 18 år som ble arrangert på Stemnестaden i 1974, ble fra -75 til leir for voksne. Påmeldingen til disse har aldri vært veldig stor. Antall overnattingsgjester har gjennomsnittlig vært litt over 40.

Påskemøte for voksne har startet påskeaften og vart til 2. påskedag. De øvrige dagene i påkehøytiden har vært brukt til familieleir og barneleir.

Familieleir – Bibelcamping

Familieleir var et nytt leirtilbud i 1970. Påmeldingen til disse var i alle år svært varierende. Da Toralf Steinsland ble kretssekretær i begynnelsen av 80-tallet, gikk han i bresjen for å starte med bibelcamping på Stemnестaden. Denne var tenkt å erstatte familieleiren.



Bibelcamping 1990 (Foto: Dag Olav Gaupås)

Bibelcampingen gikk over to uker på det meste. To av åra hadde vi besøk av Flekkerøyguttene med familier. Disse fylte godt opp på leirområdet. Men til tross for godt opplegg for alle aldersgrupper og et fint anlegg for et storarrangement, det nye hovedbygget stod nå klart, ble det ikke den store tilstrømningen av folk. Det var få som kom med telt og campingvogn. Og enda færre langveisfarende. Vestlandssommeren lokket ikke. Vi fant det ikke forsvarlig å legge ned så store ressurser på dette arbeidet og avvirket både bibelcampingen og familieleiren etter 1992 sesongen.

Familieleir i påsken begynte en med etter at det ble slutt på påskemøtene for tenåringer. Likeens har det i de siste 20 årene, i perioder, vært arrangert familiehelger. Disse helgene hadde si blomstringstid i begynnelsen av 80-tallet, hvor det var flere slike helger pr år. I 1995 og -96 måtte vi imidlertid avlyse familieleiren i påsken.

Ektepar

I begynnelsen av 90-tallet ble det i noen år invitert til ekteparhelg. Selv om tilbakesendingene var gode, var det vanskelig å komme ut med informasjon og få folk så interessert at de var villig til å melde seg på i det omfang en ønsket.

En erstatning for disse helgetilbudene er ekteparkveldene som Elise og Peter Oftedal tok initiativ til og ansvar for. Det samme programmet har gått for fulle hus i flere kvelder fordelt på høst, vinter og vår i 1994 -96.

Leirtilbudet til barn doubles på få år

I 1978 var det 4 leirer på Stemnestaden samt tenåringsleir på Røvær. I 1979 hadde vi 6 leirer for barn på Stemnestaden - herav minileir som var ny av året. Tenåringsleiren på Røvær gikk som før og i tillegg ble det arrangert to villmarksleirer for gutter og en fjellvandrigsleir for ungdom.

Villmarksleirene var en svært positiv tilvekst. Noen av barna trengte større og litt tøffere utfordringer.

Fra det ene året til det andre var leirtilbudet doblet.

Villmarksleirene var først og fremst for gutter. Her var det teltliv, kanopadling, fiske og andre utfordringer langt fra folk. Det meste foregikk ute i det fri.

Jenter trengte også litt ekstra utfordringer, og i -85 startet vi med sykkelleir for dem. **Sykkelleirene** var lagt opp som tur over ei uke. Her overnattet vi stort sett på bedehus rundt om og syklet fra sted til sted, i Sunnhordland, Ryfylke og Jæren.

Båtleir var et annet leirtilbud som kom litt seinere og varte noen få år.

PUH-leir

Leir for psykisk utviklingshemmede og annen ungdom over 15 år ble arrangert første gang i 1980. I alle år har dette vært et kjærkomment leirtilbud for de psykisk utviklingshemmede.

I utgangspunktet var det et ønske at annen ungdom også ville melde seg til disse leirene, og at vi her kunne få et fellesskap på tvers av evner og muligheter, slik er det ikke blitt. Deltakerne er i alle aldre. De fleste er voksne.

Spretten er den siste tilveksten blant leirene. Den gikk ut som et tilbud til barn mellom 7-9 år som aldri hadde vært på leir og heller ikke overnattet borte fra foreldre før. Leiren hadde en overnatting og hele oppholdet var 1 1/2 døgn.

I 1995 ble det arrangert 12 leirer for barn/tenåringer i sommermånedene.

Vinterhalvåret

Høst, vinter og vår ble fra midten av 70-tallet tatt i bruk til helgearrangement for barn og ungdom.

Yngreshelgene ble svært populære. Allerede i 1977 måtte en ha to YA-helger vår og høst. Alle samlet fulle hus, 80 deltakere på hver. Samme høst var det 90 deltakere på ungdomshelg.

Påskeleir for barn ble også et populært tiltak. Antall yngreshelger har siden variert noe, men er fortsatt populære.

Vinterferieleir og barnekorhelg er kommet til i seinere år.

Barnekorhelga er et virkelig storarrangement. Her er gjestedirigent invitert og nye sanger øves inn og blir repertoaret for korene i tida framover. Både kormedlemmer og korledere opplever disse dagene som en stor inspirasjon.

Nyttårsleir for ungdom ble arrangert i 1984. Denne leiren var et samarbeidsprosjekt med Santalmisjonen. Foreløpig er det blitt med denne ene leiren.

Den største forandringen det siste 10-året er kanskje at de reine gutte- og jenteleirene er borte. Villmarksleir og sykkelleir var noen år forbeholdt gutter/jenter, men skansene falt.

Hvor mange kom på leir?

Da en tok til med leirdrift på Stemmestaden, kan vi lese om stor påmelding de første årene, men leirarbeidet har gått i bølger opp gjennom alle år. På slutten av 50-tallet var en nede i en bølgedal. Kretsen manglet ungdomssekretær/arbeider og informasjon ut til barn og unge ble heller dårlig. Det har gang på gang vist seg at for å få barn og unge til å reise på leir, trengs det noen som kan fortelle om leirlivet og oppmuntre dem til å reise. Det ble derfor ny giv i leirarbeidet da Ludvig Oftedal begynte som ungdomsarbeider. Antall deltakere på leir økte. Barne- og ungdomskomiteen la ned et stort arbeid og oppgangen fortsatte også etter at Oftedal sluttet. På midten av 60-tallet var det ca 500 på sommerleir. Det betyr ca 100 på hver leir. Mot slutten av 60-tallet var det ny nedgang med bare 2-300 deltakere. Man snakket om en krise i leirarbeidet.

Motgangen gjorde at en forstod: leirarbeid går ikke av seg selv. Det krever ressurser, folk! Historien gjentar seg. Leirarbeidet avspeiler barne- og ungdomsarbeidet i kretsen.

Det positive i denne tida var at tenåringsleirene fortsatt samlet mye folk. På påskemøtet i 1970 var det 70 ungdommer.



Tenåringsleiren 1967. (Arkiv)

Utover i 70-åra kom barn og tenåringer på nytt i store flokker på leir. I 1972 hadde en 4 fulltegnede leirer, i -75 var det 5 leirer - alle fulltegnet og antall deltakere var på nytt over 500.

Tenåringsleiren som en hadde slitt for å få folk på, ble lagt til Røvær og dette ble en annerledes leir, med nye utfordringer for mange og gav ny giv i dette arbeidet.

I 1979 var sommerleirtilbudet doblet, men antall barn på leir var fortsatt ca 500. Så vidt jeg kan se er det flere årsaker til det:

- Noen av de nye leirtilbudene var slik at antall deltakere hadde en begrensning oppover på ca 20.

Det var slutt på sovesalene. Romkapasiteten ble endret

Det ble viktigere å sørge for at vi hadde oversikt og mulighet til å ta oss av alle barna som kom. Behovet for omsorg vokste.

Vi slet litt med å finne leirformer som hadde appell.

Fotballturneringer og korps som reiste på turer rett etter skoleslutt, forhindret mange å reise på leir. Alle hadde heller ikke råd til å gi barna så mange tilbud i løpet av en sommer.

Flere organisasjoner kom på banen med leirtilbud for barn og tenåringer.

Leirtilbudet er nå spredt utover hele året, sommer, høst, vinter og påske. I løpet av ett år har vi de siste årene hatt fra 800 til 1000 barn og tenåringer på leir.

Egne leirminner

Dette leirminnet fra 1960 er hentet fra avisa til Førre Yngreslag

Yngresleiren 1960

I sommer var vi på leir i Grinde. Vi reiste tidlig for vi ville ha god plass. Da vi kom fram, sprang vi bortover til leirplassen. Der ble vi mottatt av K. Fosså Rørtveit. Han stod og pratet en stund. Vi ble vist inn på et rom som vi kalte «Rotholet», der lå vi seks stykker.

Ei stund etter kom Oftedal fra «det hellige hjørnet». Han hadde ordna ei dør, sa han. Men det var vel for å unnskylde seg. Seinere på dagen, da bussen kom, stod vi ute og så etter om det kom mange fine gutter. Da alle var samlet, skulle vi spise. Vi spiste oss gode og mette. Resten av dagen gikk til å bli kjent med andre. Klokken 11 skulle det være ro. Den første kvelden var det ikke ro på noen av romma, men da vi sovnet, var det vanskelig å vekke oss.

Dagene gikk, snart ble det lørdag. Den kvelden skulle vi ha fest. Da skulle vi ha pølser og potetstappe - og som vi spiste! Pølsene hadde vi i hendene og potetstappa spiste vi med gaffel. Lederne hadde sketsj og der var allsang og mye moro.

På søndag hadde vi innbudt foreldrene våre og vi var så spent på om de ville komme. Joda, den ene bilen etter den andre rulla inn på leirplassen. Snart hadde vi funnet hver våre. Vi samlast til møte på formiddagen. Etterpå var det middag til alle i spisesalen. Maten smakte gjerne ekstra godt den dagen, siden vi hadde far og mor med oss, det er løye med det. På ettermiddagen var det liksom avslutningsmøte, men vi skulle ikke reise hjem før mandagen. På dette møtet ble vi minnet om hvor små vi var i grunnen her på denne jordkloden hvor vi bor, i det store universet. Ja, vi er som et støvgram, men enda ser Gud oss og har en plan med oss hver især. Vi hadde det så gildt at det var ingen som hadde lyst til å reise hjem med mor og far, da de reiste etter kafien. Nei, vi måtte jo ta skikkelig avskjed med alle. Så skulle vi skrive minner og slikt, så det ble helst seint den kvelden også. Men vi som var der ble enige om at på leir det skulle vi til neste år også.

Barn blir tidlig avkrevd en bekjennelse



Gutter klar til innsats. (Arkiv)

Vi merker at det er lettest å nå de minste barna. Bevissthet om kristen tro og tilhørighet eller fravær av slik tro gjør seg gjeldende mye tidligere enn for en del år tilbake.

Barn må ofte stå tidlig fram med sin bekjennelse i skolehverdagen.

Foreldregruppa er også svært sammen-

satt. Her har vi dem som arbeider bevisst for å få barna av gårde på leir, de som synes det er greit at de reiser av ulike grunner og dem som ikke ønsker at barna skal utsettes for kristen forkynnelse.

Men i de aller siste årene har også foreldregenerasjonen fått et mer bevisst forhold til hvilke verdier de vil formidle til sine barn. Det gleder oss at mange som selv ikke bekjenner troen på Jesus Kristus, er blitt ivrige etter å få barna av gårde på leir. På avslutningsmøtene hvor foreldrene er invitert, er fremmøtet veldig bra.



Lek er en viktig del av leirlivet. Fotball. (Foto: M. Brynjelsen)

Hva har leirarbeidet betydd?

Hva et leiropphold har betydd for deltakere og ledere er vanskelig å dokumentere. Men for mange unge ledere var dette første gang de delte et vitnesbyrd om Jesus med andre eller deltok i bønn, ledet et møte, ei gruppe, og de fikk erfare at det er bruk for meg.

Leirdeltakere møtte andre som hørte Jesus til og som fortalte om det. Her var sang, vitnesbyrd, gruppemøter, forkynnelse, lek, idrett og fest. Mange har her for første gang kjent at de vil høre Jesus til.

Barn har vanskelig for å skjule hva de føler, derfor er det aldri vanskelig å vite om det som formidles via forkynnel-

se, går rett hjem
eller ikke.

Møte med åpne
barnesinn med
øyne og ører på
stilker i dyp kon-
sentrasjon for å
få alt med seg,
gir oss tro på at
her er god jord å
så Guds Ord -
det gode såkorn
- i. Mange barns
spontane og
uoppfordrede
kommmentarer

om at det kjekkeste på leiren var da de hørte fra Bibelen, sier oss at Ordet ble
tatt imot. Eller når vi et halvt eller tre kvart år etter leiren, møter barn som med
lurt glimt i øynene sier: Jeg husker hva du fortalte på leiren! - da ser vi små
glimt av det under Guds Ånd gjør. Ordet er mat for barnas gudsliv.

I bønnesamvær fikk de se og lære at å be til Jesus og Gud, er å snakke om det vi
tenker på og bærer på i våre hjerter. Det er å takke for alle gaver og goder og



Hoppetau. (Arkiv)



Tre venninner på barneleir.



Fellesleir 1981. Knut Askeland var med som leirleder. Han har vært aktiv i vårt arbeid og på Stemmestaden i alle år. Her er han sammen med Svein Olav Nesse og Odd I. Olsen. De står på en sporlekpost. (Foto: M. Brynjelsen)

være med å bære andre mennesker fram for Gud.

På leir har mange truffet noen som hadde tid for dem og som tok deres tvil og trosspørsmål på alvor. Leir har jo den store fordel at her er vi sammen over flere dager. Vi blir kjent med hverandre på ulike plan. Det gir rom for at tillit kan vokse fram.

Vi må selvsagt ikke glemme at det alltid er noen som ikke trives på leir. Hjemlengselen blir for stor hos noen. Andre kjenner seg utestengt fra fellesskapet på internatrommet eller fra leirfellesskapet for øvrig.

Det må ledere til for å drive leirarbeid

Frivillige ledere en kjemperessurs

Uten alle de frivillige ledere som sier ja til å delta på en eller flere leirer, hadde det vært uråd å gjennomføre vårt leirprogram. Det er med leirarbeidet som med mye av vårt kristne lokale arbeid for øvrig, det bæres av den som er tro mot det kall han fikk.

Dette gjør samtidig vårt leirarbeid sårbart. Foran hver leir, hver sommersesong kjenner en på spenningen: Får vi nok ledere? Får vi ledere som dekker vårt behov? Vi trenger ledere med ulik alder fra hjelpeledere til den voksne. Ledere med ulik utrustning, fra den sporty, den kreative og spontane, den rolige som ser og har tid, den åndelig modne, musikeren og miljøarbeideren.

Det at kretsen har relativt få ungdomsforeninger, gjør at vi ikke har et naturlig rekrutteringssted for litt voksne leirledere.



Noen av leirlederne sommeren 1983. (Arkiv)

I de seinere år har det ikke vært vanskelig å få hjelpeledere til leirene, men til de voksne ungdommene og foreldregenerasjonen har vi ikke greid å formidle kall til leirlederarbeid i den grad vi trenger.

Barne- og ungdomskomiteén

Kretsens barne- og ungdomskomite har hele tiden vært med i planleggingsarbeidet av leirtilbudet. Noen av medlemmene har samtidig vært trofaste leirledere. Noen år var det slik at komitèmedlemmene delte på å ha ansvaret for leirene. De brukte mye tid og krefter i planlegging og gjennomføring av kretsens leirer. I perioder var det slik at uten denne innsatsen hadde det ikke vært mulig å gjennomføre leirene.

Oversikt over formennene i Barne- og ungdomskomiteén side 86.

Kretsens barne- og ungdomsarbeidere og andre tilsatte

Vi hadde ikke klart oss uten frivillig hjelp. Men heller ikke uten den innsatsen som ansatte har ytt i forberedelsesarbeid og gjennomføring av leirene, hadde det vært mulig med det leirtilbudet vi har hatt til kretsens barn og tenåringer. Leirarbeid krever store ressurser. Mange tok ut alt de hadde og litt mer i løpet av en leirsesong. Ofte lå hovedansvaret både for leirprogram og forkynnelse på barne- og ungdomsarbeidere. Da antall leirer økte, ble det samtidig mindre tid

til å hente seg inn. I perioder hvor det har vært vanskelig å få nok frivillige, har en funnet det nødvendig å ansette folk for leirsesongen.

Oversikt over kretsansatte side 87.

To navn – to menn – har satt djupe spor Knut Fosså Rørtveit og Bjarne Stakkestad

Knut Fosså Rørtveit må kunne kalles en gründer i si tid. Hans visjoner, pågangsmot og arbeidskraft gjorde at Karmsund Indremisjon i dag har et av landets fineste leirsteder. Fosså Rørtveit stod for reisinga av det bygningsmessige og innbød og fylte leirstedet med arrangement for folk i ulike alder og fra svært ulike sammenheng. Det var et bredt lag av folket som fikk stifte bekjentskap med Stemnestaden de årene.

Hva han og familien har gitt av tid og krefter er det ingen utenforstående som kan forstå. I 16 år stod de på for Stemnestaden.

Men det en har slitt og lagt ned mye av seg selv i, får en et eierforhold til. Det vil en gjerne vokte nøye. Med sin myndige framreden og stemme kunne han derfor til tider virke ganske morsk på leirdeltakere og andre gjester når de ble irettesatt for tråkking på forbudt område, eller det var andre ting han mislikte. Han visste hvordan han ville ha det, så hvordan det skulle bli og da måtte andre respektere reglene!

Bjarne Stakkestad var husfar på Stemnestaden i litt over 10 år, fra 1969 - 79, uten lønn, en liten godtgjørelse i blant, men helst bar han noe med til stedet.



Sissel og Bjarne Stakkestad. Kokke og husfar i mange år.
(Bilde: S. Stakkestad)

Allerede i 1961 kom han med i styret. Som formann for Stemnestadstyret måttet han noen år etter, i 1963, ta hovedansvaret for stedet på grunn av sykpermisjon. I 1971 -73 var han kretsformann og hadde hovedansvar på flere plan.

På Stemnestaden var Bjarne fram for alt miljøskaperen.

Bjarne ble han kalt - av barn og voksne. Det skulle ikke være noe stivt der i gården, men

hjemlig. Bjarne hadde et stort hjerte for Stemnestaden og gjestene som kom dit. Han var mottakelseskomitè, miljøarbeider og en åndelig far. Mange kan sikkert enda huske hvordan han med sin store kropp og sitt milde ansikt stod på trappa med ei åpen favn og ønsket velkommen. For mange leirledere var han også en de kunne ringe hjem til eller rope på når de trengte hjelp til å ordne opp i vanskeligheter. Han var praktisk og nevenyttig og var aktiv både som dugnadsarbeider og -administrator. Han ville ha det fint og ordentlig. Det skulle ikke være noe slarv på Stemnestaden.

Som husfar hadde han ansvar for å bestille varer og skaffe dugnadshjelp eller lønnet hjelp, både til kjøkken og ute.

Både Knut Fosså Rørtveit og Bjarne Stakkestad var selve «Stemnestaden» for mange.

Hva kostet det å reise til Stemnestaden, hva tjente de som jobbet der?

Skulle du på kafè på Stemnestaden måtte du betale det samme som på Indremisjonskafèen i Haugesund.

Her er prislista for 1949:

<i>Kaffi en person</i>	<i>kr 0,30</i>
<i>Melk pr glass</i>	<i>kr 0,20</i>
<i>Brus pr 1/1 flaske</i>	<i>kr 0,55</i>
<i>Vørterøl, 1/2 flaske</i>	<i>kr 0,75</i>
<i>Smørbrød med ost</i>	<i>kr 0,25</i>
<i>Smørbrød med pålegg</i>	<i>kr 0,35</i>
<i>Vaffel</i>	<i>kr 0,15</i>
<i>Wienerbrød</i>	<i>kr 0,15</i>
<i>Småkaker</i>	<i>kr 0,10</i>
<i>Middag: fisk</i>	<i>kr 2,00</i>
<i>fiskemat</i>	<i>kr 2,50</i>
<i>kjøtt</i>	<i>kr 3,00</i>
<i>lapskaus</i>	<i>kr 2,75</i>

Kafèdriften var lagt ned før 1970, men ved dagsarrangement og ved andre sammenkomster var det mulig å kjøpe mat fortsatt.

I 1970 kostet en middag på Stemnestaden ca 6 kr., 1996: 60-70 kr. og oppover.

I 1955 bestalte en kunde 250 kr for middag, dessert og kaffe for 64 gjester - 4 kr pr pers. 20 år seinere kostet tilsvarende 20 kr pr pers.

Leirprisene i 1949:

Leir for barn, tirsdag - mandag: 20 kr

Leir, 3 dager: 13 kr

Leir for voksne, tirsdag - mandag: 24 kr

I 1973 gikk en over til døgnpriser for leirene:

Voksen: 35 kr

Barn 7-18 år: 20 kr

Barn under 7 år: 12 kr

Barn under 3 år: gratis.

1996 priser:

Ei helg for voksne koster 540 kr - innkl oppredd seng.

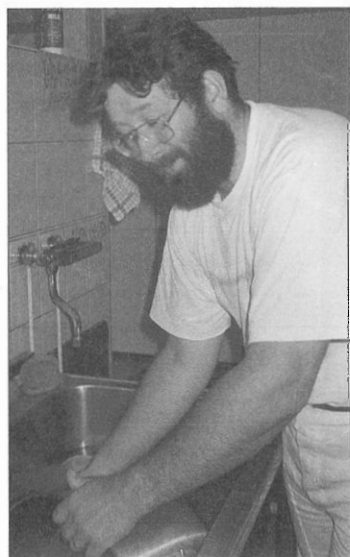
Barneleir over tre dager koster 250 kr.

Leir for litt større barn, en dag lenger: 360 kr.

Prisene på leirene varierer også alt etter hva det koster å arrangere dem.

Kjøkkentjeneste med og uten lønn

En tjente seg ikke rik på penger ved å jobbe på Stemnestaden. Men i alle de åra Fosså Rørtveit styrte, var de fleste som arbeidet der, ansatt på timebasis eller med månedslønn.



**Dag Olav Gaupås -
dugnadsarbeider i mange år.
(Foto: M. Brynjelsen)**

I 1949 var kokke- og kafèvertlønnen 250 kr mnd. Det syntes noen var for høyt og mente denne utgiftsposten burde reduseres for 1950. Slik ble det ikke og i 1951 gjorde lønningene et hopp.

Kokkelønnen ble nå 350 kr mnd., ungdomsarbeideren hadde 500 kr mnd, og styrerlønnen var 779 kr pr mnd. - for denne lønnen arbeidet hele familien så og si.

Hvor lange arbeidsukene var, står der ingen ting om, men vi vet at det var mye slit.

Fra 1956-58 varierte timelønnen for vaske- og kjøkkenhjelp fra kr. 2,50 - 3,25.

I 1958 var der en vaskegjeng på tre som skulle gjøre leirstedet klar for sesongen. Hver av dem hadde 57 arbeidstimer og for jobben fikk de utbetalt kr 142,50.

I 1973 var timelønnen for kokken 10 kr og den som arbeidet på kjøkkenet fikk 300 kr uka.

Etter at kretsen gikk inn på Indremisjonens lønnsregulativ, i begynnelsen av 80-tallet, har lønningene blitt justert med jevne mellomrom og lønnsnivået er brukbart. Lønns- og prisutviklingen i samfunnet gjorde et kraftig hopp i siste halvdel av 80-årene. Det merket vi også i misjonen.

Fra slutten av 60-tallet og 20 år fremover, var mye av kjøkkenarbeidet gjort på dugnad. Kvinneforeningsdamer ble utfordret til å komme på vaskedager til Stemmestaden på forsommeren. Dugnadsfolk ble etterlyst via Broderhelsing, brev og pr. telefon. Medlemmer i krets- og Stemmestadstyrene tok sin tørn. Ektefellene til styremedlemmer ble mye brukt. Ved siden av kjøkkenarbeid tok de også med seg tøy til reparasjon og vask. Da det i 1965 ble kjøpt inn potet-skreller, ble dyrebar arbeidstid innspart. Det var en kostbar anskaffelse, men den samme potet-skrelleren er fortsatt i bruk i gamlebygget -. Oppvaskmaskin ble innkjøpt på 70-tallet, det ble slutt på stiming av bestikket i gryter -.

Noen tok ansvar for middagskokinga mange ganger, i flere år:

Sigrid Aksdal, Anders Andersen, Gjertrud Apeland, Johanne Askeland, Halvorine Brynjelsen, Bjørg Bådsvik, Berta Dagsland, Hjørdis Erland, Karluf Fosen, Dag Olav Gaupås, Aslaug Helgeland, Oddrun Kalstø, Torild Klæhaug, Jorunn Knutsen, Turid Kristoffersen, Bjørg Mjølhus, Turid Nesse, Erna Nordtveit, May Pettersen, Alfild Salhus, Laura Slogvik, Gudrun Skorpe, Johanne Skogøy, Marie Skorpe, Sissel Stakkestad, Berit Stangeland, Liv Eides Sørensen, Leif Thuestad, Marianne og Einar Torland og Aslaug Vårvik får stå som representanter for denne tjenesten.



Damer som har arbeidet mye på kjøkkenet: Foran f.v.: Turid Nesse og Gunvor Fjeldtun. Bak: Gudrun Skorpe med ryggen til og Johanna Skogøy.

Mange flere har vært med på dette arbeidet. Men det er med dette dugnadsarbeidet som annet, at ikke alle navn er tatt vare på opp gjennom årene. Skulle noen være utelatt som burde ha stått her, får du skrive dem inn på de åpne linjene.

I de aller siste årene har en på ny vendt tilbake til å bruke nesten utelukkende lønnet arbeidshjelp til driften av leirstedet.

Å skaffe gratis arbeidshjelp til en så variert drift året igjennom, har vist seg å være veldig tidkrevende og en stor belastning for den som sitter med ansvaret. Færre kvinner er hjemmeværende i dag enn tidligere. Yrkeslivet har gjort at der er mindre tid og overskudd til dugnad.

Krav til reinhold og hygiene har også økt med årene. Rapportene fra helserådet viser at et så stort sted ikke kan drives på dugnad alene. Noen må ha hovedansvar for vask og vedlikehold.

Økonomien til Stemnестaden

Leirdrift - særlig for barn - vil vanskelig kunne drives med overskudd på økonomisida. Også andre av kretsens arrangement er et underskuddsforetagende. Sett i et større perspektiv regner vi med at dette likevel er god investering. Dette gjør at regnskapet for Stemnестaden til tider ikke er kommet i balanse. Noen ganger har en slitt med å få endene til å møtes.

I de årene en har snakket om et fint resultat, har det ikke alltid vært så store beløp på plussida. Utlodninger og gaver har ofte berget økonomien og gjort det mulig med utbedringsarbeid og nyinvesteringer. De årene en har hatt bra overskudd, har oftest både lønnsutgiftene og investeringene vært små. Alt på høsten 1960 snakket man om å få tilsatt en vaktmester på heltid. Det skulle gå mange år før vaktmester ble tilsatt, men lønnsutgiftene, som da ble tilsvarende store, var det tungt å bære. Men så har heller ikke tanken vært at leirdrifta skulle være en stor inntektskilde. Det var særlig Fosså Rørtveit seg bevisst de åra han satt ved roret.

Bortsett fra de første par åra, var det i de første 20 årene, mange som stod på lønningslista i sommermånedene. Lønna var nok ikke høy, men de fleste fikk betalt for å jobbe der. Virksomheten var veldig stor. En kunne kanskje forventet at årsregnskapene kom ut med større overskudd. Noen ganger gikk drifta også

med underskudd. Men det var dyrt å anskaffe varer og mange ting skulle fortsatt utbedres. Det er imponerende at en maktet å holde så mange i arbeid i denne perioden.

Etter Rørtveit's tid ønsket en å redusere lønnsutgiftene og satse mer på dugnadshjelp. Til en viss grad lyktes man, men det ble mye gratisarbeid på noen. I de årene det heller ikke var ansatt fast kokk/ kokke i leirsesongen, var det til tider vanskelig å få noen til å ta hovedansvaret på kjøkkenet. Virksomheten var også mindre i perioder.

På 90-tallet er det igjen blitt mer lønnet arbeidshjelp, særlig på kjøkkensida, og lønnsutgiftene har selvsagt også steget.

Leirdrifta har gjennom alle år vært avviklet med gratis lederhjelp ved siden av kretsansatte. År om annet har det i tillegg vært ansatt en eller flere for selve leirsesongen. Økt lønnet bemanning, både på kjøkken og leirledersida, har også krevd økning på inntektssida.

Pr 31.12.95 hadde Stemnestaden gjeld på 333 000 kr.

Gaver, utlodninger og arv er det som i første rekke har gjort det mulig å vedlikeholde og satse på nye investeringer.

Arven etter Gjertrud Knutsen i 1992, på 1 219 429 kr, gav Stemnestadstyret mulighet til å videreutvikle leirstedet og starte et rehabiliteringsarbeid som en lenge hadde hatt ønske om.

Da Olav Vikre begynte som husholdsstyrer på Stemnestaden høsten 1990, kom en for alvor i gang med å legge planer for videreutvikling av leirstedet. Målsettingen i denne perioden har vært å gjøre driften av stedet så god, at den også kan være med å bære resten av arbeidet.

Selv om det fortsatt gjøres mye dugnadsarbeid, er den daglige drift nå stort sett utført av ansatte folk - slik det var i Rørtveit's tid.



**Olav Vikre husholdsbestyrer
1990-96. (Foto: M. Brynjelsen)**

Minimessa

Indremisjonens kvinneforening i Grinde startet minimessa på Stemnестaden i 1979. Berta Frønsdal og Marta Fjeldheim var pådrivere. De så hvor godt kretsens julemesse på Karmøy gikk og tenkte: Hvorfor ikke bruke Stemnестaden også til ei messe?



Berta Frønsdal og Marta Fjeldheim. (Foto: M. Brynjelsen)

Lørdag 10.november -79 var første messedagen. Her startet en med bibeltime kl.1100. Salget begynte kl 1200 og så gikk det i ett hele ettermiddagen utover, til kvelden kom med klargjøring for fest og storinnrykk av folk.

Minimessa har i alle år siden vært et flott arrangement med mye folk i alle aldre, tid til prat, forkyn-

nelse av Guds Ord, sang, loddsalg og varesalg. Mange kommer til åpningen og er med hele dagen til endes. Inntektene fordeles mellom kretsen og leirstedet.

Kvinneforeningen kunne ikke makte alle oppgavene alene. De fikk folk i bygdene rundt til å hjelpe til. Etter de første par årene ble det en egen komité som fikk ansvaret for Minimessa. Her satt og sitter damer som er villige til å ta et tak.

Inntektene har økt gjevnt og trutt fra 13 500 kr det første året til 98 400 kr i 1995. Noen år var inntektene faktisk over 100 000 kr.

Foreninger i 1995/-96

I kretsen vår har vi ikke mange foreninger som arbeider for Stemnестaden, her er rom for mange flere.

På Karmøy er det to: - Sør/Vest Karmøy Stemnестadforening som i mange år har samlet inn penger og kjøpt utstyr av forskjellig slag til leirplassen.
- Sund og Ytraland barneforening. Jenteforening som lager gevinster og holder basar en gang i året.

I Tysvær er det fire: - Tysvær kvinneklubb og Førre Stemnestadforening er rene damelag som samles rundt i hjemmene.

- «Alfred» og «Manfred» er to mannsforeninger som holder til på Stemnestaden. «Manfred» utfører en del praktisk arbeid på sine samlinger og har blant annet laget fine hagemøbler til leirplassen.

Barnehagen på Stemnestaden

I barnehagemeldingen som Tysvær kommune kom med i 1977, ble det sagt at det var behov for å starte flere barnehager. Soknerådet i Skjoldastraumen drøftet denne saken på et av sine møter samme år. Tre-fire forskjellige plasser var inne i bildet, der i blant Stemnestaden.

Terje Fjeldheim var formann i soknerådet og medlem av kretsstyret til Karlsund Indremisjon i denne tida. Han tok barnehagesaken med seg til kretsstyret og la den fram her. Den vant gehør med en gang. Oppstarting av korttids-barnehage på Stemnestaden ble vedtatt på kretsens årsmøte i 1978.



Barnehagen høsten 1988. Inger Karin Pedersen til venstre og Bodil Jørgensen til høyre.
(Foto: D. O. Gaupås)

Et samarbeidsprosjekt

Barnehagen kom så smått i gang 1. desember i 1979 – noe seinere enn planlagt. Helt fra starten av var barnehagen et samarbeidsprosjekt mellom Skjoldastrauen sokneråd og Karmsund Indremisjon.

Men tidlig på året i 1982, kom det brev fra soknerådet hvor Karmsund Indremisjon ble tilbudt å overta hele barnehagen vederlagsfritt.

Det viste seg at avtalen som var inngått, ikke var tydelig nok på alle punkter. Å ha barnehagedrift i lokaler som også skulle brukes til internatrom, skapte mer ekstraarbeid enn en i forkant regnet med.

Men Indremisjonen var ikke uten videre villig til å overta hele driftsansvaret alene. En tenkte på den økonomiske sida av saken og bad om møte med soknerådet og styret for barnehagen for å avklare saken.

Kretsstyret tilrådte årsmøtet i 1982 å vedta at drifta skulle gå som før og at avtalen skulle opp til ny vurdering ved utløp av den 5-årige leieavtalen i 1984.

Fra 1.01.84 overtok Karmsund Indremisjon barnehagen på Stemmestaden.

Hvor skulle barnehagen holde til?

Det ble vedtatt å benytte C-internatet til barnehage. Dette var bygd for å kunne ta imot bevegelseshemmede. Innredningen som ble montert her var forholdsvis lett å ta ned/sette opp.

Barnehagens åpningstid var 4 timer dagen 4 dager i uka de første årene. Når internatet skulle brukes til leirvirksomhet måtte utstyr pakkes sammen og kjøyer monteres. Søndag kveld eller mandag morgen var det samme arbeidet, men i motsatt rekkefølge. I hele sommersesongen var barnehagen stengt, men i disse første årene av barnehagens tid hadde vi stor pågang til våre leirer høst, vinter og vår. Alle internat måtte tas i bruk. Det ble mye kav og slit for å gjøre rommene på C-bygget klar. Utstyr som barnehagen hadde pakket sammen var også utsatt for skade. I lengden var romløsningen ikke tilfredsstillende.

Styret for Stemmestaden begynte alt i 1980 å vurdere om andre lokaler kunne brukes. Den nordste enden av den gamle møtesalen, internatdelen, var sterkt inne i bildet. Men da kravene som ble stilt fra fylkets side, ble kjent, skjønte en at påkostningene på dette gamle bygget ville bli altfor store. Tanken om å reise barnehagebygg i tilknytning til C-bygget var fremme flere ganger og ble et naturlig valg da en bestemte seg for å gå i gang med nybygg.

Nytt barnehagebygg reises

På styremøte for Stemmestaden 23. april i 82 ble det valgt byggekomité for nytt barnehagebygg. *Medlemmer i komitèen ble: Lauritz Frøyland, Ola Sundfør, Erling Nordbø, Berit Krogstad og Terje Fjeldheim, formann og dugnadsleder.*

Komiteen kom fort i arbeid. På høsten var en klar til å grave ut tomte for å støype såle. Henry Skorpe var byggeleder og hver lørdag var han på plass for å lede dugnadsarbeidet.

Lørdagen da Minimessa skulle arrangeres, var en klar til å begynne på reisverket til barnehagebygget. Det var mye folk både på dugnad og på messa.

Bibeltimen og dugnadsarbeidet ute startet samtidig. Etter en time - da møtefolket kom ut på trappa, trodde de knapt hva de så - hele reisverket var kommet opp.

I april 1983 ble nybygget tatt i bruk. Barnehagen var nå godkjent av fylket for 18 halvdagsplasser for barn 3-7 år (mot tidligere 12 plasser) med inntil 6 timers daglig opphold.

Åpningstida ble imidlertid fortsatt 4 timer daglig, men en utvidet til 5 dager og en tok imot 16 barn daglig.

I 1986 kom flere foreldre med ønske om å utvide åpningstida til 6 timer, etter en rundspørring viste det seg å være flertall for dette. Søknad ble sendt til Tysvær kommune som like godt gikk inn for å utvide til full dag - 9 timer fra høsten 1987. Fra 15.08.87 var åpningstida fra kl. 0830-1400 - en såkalt halvdagsbarnehage.

Fra 1.01.89 - det året barnehagen var 10 år - ble driften utvidet fra 10 til 11 måneder året. Det var kommunen som presset på for å holde barnehagen åpen også i skolens ferier. Det medførte en del omstillinger for både foreldre og ansatte da denne endringen skjedde midt i et barnehageår.

I dag har barnehagen åpent fra kl. 0845-1445 fem dager i uka.

Uteområdet har vært utbedret og fornyet flere ganger. Det meste av dette har vært gjort på dugnad av foreldrene til barnehagebarna, som trofast har stilt opp når noe skulle gjøres.

Soknerådet og Indremisjonens kontakt med barnehagen

Representanter for begge partene hadde sete i styret.

Fra starten av fikk barnehagen besøk fra Indremisjonen og soknerådet to ganger i måneden. Den besøkende hadde ansvar for samlingsstund med andakt og sang. Karen Bjelland hadde i flere år ansvar for disse fra soknerådets side. Denne besøkstjenesten fortsatte også etter at Indremisjonen hadde overtatt hele driftsansvaret. Fra Indremisjonens side har det vært en del av barnearbeiderenes ansvar, men i skoleåret 84/85 hadde Marta Fjeldheim denne oppgava på frivillig basis.

Kristen formålsparagraf – et hinder for kommunal støtte?

Det var en av forutsetningene for å starte barnehage at en skulle drive etter den kristne formålsparagrafen. En så jo nettopp hvor viktig det var å gi barna en oppdragelse tuftet på det kristne verdigrunnlaget, samt ha mulighet til å formidle kunnskap og kjennskap til kristne høytider og bibelfortellinger.

I 1985 var det debatt i Tysvær kommunestyre om en skulle yte tilskudd til barnehager som drev etter den utvidede formålsparagrafen eller ikke. Verdinøytralitet var blitt et begrep og et moteord. Svært mange mente og «trodde» at det gikk an å være verdinøytral. All virksomhet som fikk offentlig støtte burde i hvert fall være verdinøytral.

For barnehagen på Stemnестaden, var debatten om offentlige støtte et spørsmål om å eksistere eller forsvinne. Spenningen var stor, men det ble flertall i kommunestyret for å yte offentlig støtte fra kommunalt hold.

Debatten ble for mange en vekker - åndskampen stod om retten til å gi videre til barna de kristne verdier.

I 1992 fikk barnehagen tildelt midler fra fylket til utviklingsarbeid. Målet var å arbeide med «Fri lek» og hvordan leken kan gi sosial kompetanse.

Randi Dyreruds bok «Vil du vite» ble brukt i samlingsstundene; en ønsket å gjøre barna trygge på seg selv og sammenhengene i livet.

Har det vært behov for barnehagen på Stemnестaden?

Bortsett fra noe få startvanskeligheter, har det aldri vært problemer med å få fylt plassene i barnehagen. Til tider har det også vært ventelister.

I 1991 forelå spørsmål fra Tysvær kommune om det var mulig å starte med et nytt korttidsbarnehagetilbud. Flere romløsninger var inne i bildet, men prosjektet ble skrinlagt.

Oversikt over styrer og ansatte

Styrene for Stemnestaden 1946-96:

ÅRET 1945:

Følgende representerer kretsen ved videre forhandlinger og kjøp av Stemnestaden i Grinde.

Kretsstyret gir dem fullmakt til å avgjøre handelen.

Kretsformann Foldøen,

Mathias Vikingstad,

Erling Tjelle og

Knut Fosså Rørtveit

11.03.1946

Kretsstyret velger styre for Stemnestaden:

Mathias Vikingstad

Erling Tjelle

kretssekretær Knut Fosså Rørtveit, formann

samt kretsformannen til en hver tid, nå klokker Foldøen

03.09.53

Erling Tjelle går ut av styret etter loddtrekning.

Nils Skogland, kjøpmann, blir valgt som nytt medlem

14.07.60

Mathias Vikingstad går ut av styret.

Til nytt medlem velges Tjerand Milje, Spanne

Mathias Stakkestad, varamedlem



**Erling Tjelle,
formann 1960.**

ÅRET 1960:

Erling Tjelle - Formann både i kretsstyret og Stemnestadstyret

Nils Skogland

Tjerand Milje

Ludvig S. Oftedal - kretssekr.

Varamann: Mathias Stakkestad

ÅRET 1961:

Tjerand Milje - Formann

Nils Skogland

Bjarne Stakkestad

Olav Mjølhus - kretsformann

Ludv. Oftedal - kretssekr



**Tjerand Milje,
formann 1961.**

ÅRET 1962:

Bjarne Stakkestad - Formann

Johs. Sjurseike

Tjerand Milje

Olav Mjølhus - kretsformann

Ludv. Oftedal - kretssekr

ÅRET 1963:

Bjarne Stakkestad - Formann
Johs. Sjurseike
Ommund P Hauge
Olav Mjølhus - kretsformann
Ludvig Oftedal - kretssekr.
Henry Bratthammer - varamann

ÅRET 1964:

Bjarne Stakkestad - Formann
Johs. Sjurseike
Ommund P Hauge
Olav Mjølhus

ÅRET 1965:

I februar vedtar kretsstyret at kretsformannen ikke lenger skal møte i styret for Stemnestaden. Kretssekretæren har ikke lenger stemmerett. Men på årsmøtet i april var saken oppe og her ble det på nytt vedtatt at både kretsformann og kretssekretær fortsatt skal være selvskrevne medlemmer.

Johannes Sjurseike
Bjarne Stakkestad
Ommund P. Hauge
Sigurd Stangeland - varamann
Henry Bratthammer - varamann
Ludvig Oftedal - kretssekretær
Knut Askeland - kretsformann

ÅRET 1966:

Styremedlemmene velges for føreste gang på kretsårsmøtet.

Bjarne Stakkestad - formann
Knut Salhus - nestformann
Petra Fosså Rørtveit
Konrad Søvik
Sigurd Stangeland
Gunvar Østebøvik
Lovise Sandvik
Andreas Kvalavåg
Bernt Sveås - kretssekretær
Knut Askeland - kretsformann

ÅRET 1967:

Bjarne Stakkestad - formann
Knut Salhus - nestformann
Sigurd Stangeland
Petra Rørtveit
Konrad Søvik
Berit Myge
Bernt Sveås - kretssekretær
Andreas Kvalavåg - kretssekr.
Knut Askeland - kretsformann

ÅRET 1968:

Bjarne Stakkestad - Formann
Sigurd Stangeland
Konrad Søyvik
Petra Rørtveit
Andreas Kvalavåg - kretssekr.
Olav Mjøllhus - kretsformann
Knut Salhus - varamedlem

ÅRET 1969:

Henry Skorpe - Formann
Konrad Søyvik - nestformann
Sigurd Stangeland
Sissel Stakkestad
Ola Sandvik
Ludvig Oftedal - kretssekretær
Olav Mjøllhus - kretsformann

ÅRET 1970:

Henry Skorpe - Formann
Sigurd Stangeland - nestformann
Jostein Myge
Sissel Stakkestad
Oddvar Skorpe
Ola Sandvik
Olav Mjøllhus - kretsformann
Ludvig Oftedal - kretssekretær

ÅRET 1971:

Henry Skorpe - Formann
Sidsel Stakkestad
Jostein Myge
Egil Leifsen
Harald Grunnaleite
Oddvar Skorpe - BUK
Bjarne Stakkestad - kretsformann
Johan Kleppa - kretssekretær

ÅRET 1972:

Olav Mjøllhus - Formann
Sigrid Akسدal
Harald Grunnaleite
Knut Askeland - nestformann
Herstein Halvorsen
Bjarne Stakkestad - kretsformann
Johan Kleppa - kretssekretær

ÅRET 1973:

Olav Mjølhus - formann
Knut Askeland - nestformann
Sigrid Aksdal
Harald Grunnaleite
Herstein Halvorsen
Hans Gilje - kretssekr.
Bjarne Stakkestad - kretsformann

ÅRET 1974:

Knut Askeland - formann
Olav Mjølhus - nestformann
Sigrid Aksdal
Herstein Halvorsen
Ola Sandvik
Håkon Tveit - kretsformann
Hans Gilje - kretssekr

ÅRET 1975:

Hermann Nesse - formann
Dag Olav Gaupås - nestformann
Sigrid Aksdal
Herstein Halvorsen
Ola Sandvik
Håkon Tveit - kretsformann
Hans Gilje - kretssekr

ÅRET 1976:

Hermann Nesse - formann
Marta Fjellheim - nestformann
Dag Olav Gaupås
Oddvar Skorpe
Ola Sandvik
Hans Gilje - kretssekr
Håkon Tveit - kretsformann

ÅRET 1977:

Hermann Nesse - formann
Marta Fjellheim - nestformann
Dag Olav Gaupås
Odvar Skorpe
Sverre Larsen
Hans Gilje - kretssekr
Magne Nygård - kretsformann

ÅRET 1978:

Laurits Frøyland - formann
Oddvar Skorpe - nestformann
Marta Fjellheim



**Knut Askeland,
formann 1974.
(Foto: D. O Gaupås,
1988)**

Helga Ølstern
Sverre Larsen
Hans Gilje / Kjell Sønstabø - kretssekr
Magne Nygård - kretsformann

ÅRET 1979:

Laurits Frøyland - formann
Kåre Førland - nestformann
Helga Ølstørn
Sverre Larsen
Hermann Nesse
Kjell Sønstabø - kretssekr
Magne Nygård - kretsformann

ÅRET 1980:

Laurits Frøyland - formann
Kåre Førland - nestformann
Olaug Ytreland
Helga Ølstørn
Hermann Nesse
Kjell Sønstabø - kretssekr
Henry Skorpe - kretsformann

ÅRET 1981:

Hermann Nesse - formann
Olaug Ytreland
Berit Krogstad
Nils Frøyland
Kåre Førland
Kjell Sønstabø - kretssekr
Henry Skorpe - kretsformann

ÅRET 1982:

Nils Frøyland - Formann
Olaug Ytraland
Berit Krogstad
Magne Stangeland
Dag Olav Gaupås
Toralf Steinsland - kretsekr
Henry Skorpe - kretsformann

ÅRET 1983:

Nils Frøyland - Formann
Berit Krogstad
Magne Stangeland
Dag Olav Gaupås
Terje Fjellheim
Toralf Steinsland - kretssekr
Magne Nygård - kretsformann

ÅRET 1984:

Dag Olav Gaupås - formann
Magne Stangeland
John Ragnar Susort
Asbjørn Dagsland
Terje Fjeldheim - (ble valgt til kretsformann)
Toralf Steinsland - kretssekretær
Tor Odvar Østhus - varamedl.



Åtte styreformenn samlet ved 40-årsjubiléet. Fra venstre: Dag Olav Gaupås, Lauritz Frøyland, Berta Frønsdal, Hermann Nesse Nils Frøyland, Henry Skorpe, John Ragnar Susort og Olav Mjølhus. (Arkiv)

ÅRET 1985:

John Ragnar Susort - formann
Bertha Frønsdal - nestformann
Terje Fjeldheim - også kretsformann
Asbjørn Dagsland
Kjell Arne Simonsen
Toralf Steinsland - kretssekretær

ÅRET 1986:

Berta Frønsdal - formann
John Ragnar Susort - nestformann
Arne Johan Kvalevåg
Kjell Arne Simonsen
Asbjørn Dagsland
Terje Fjeldheim - kretsformann
Toralf Steinsland - kretssekr

ÅRET 1987:

Berta Frønsdal - formann
Kjell Arne Simonsen - nestformann
Trygve Klæhaug
Arne Johan Kvalavåg

Lilly Thuestad
Ingvald Eike - varamann
Bjarne Rønnevik - varamann
Toralf Steinsland - kretssek
Terje Fjeldheim - kretsformann

ÅRET 1988:

Trygve Klæhaug - formann
Lilly Thuestad - nestformann
Birger Eike
Arne Johan Kvalevåg
Aadny Sandvik - sekretær
Jarl Ulvang - varamedl.
Ingvald Eike - varamedl.
Toralf Steinsland - kretssek
Oddvar Skorpe - kretsformann



**Trygve Klæhaug
formann 1988.**

ÅRET 1989:

Trygve Klæhaug - formann
Birger Eike - nestformann
Lilly Thuestad - sekretær
Ingvald Eikje
Jarl Ulvang
Anna Dagsland - varamann
Anne Grete Haugland - varamann
Jan Magne Moi - kretssek
Oddvar skorpe - kretsformann



**Birger Eike
formann 1990.**

ÅRET 1990:

Birger Eike - formann
Anne Grete Haugland
Anna K. Dagsland
Ingvald Eike
Jarl Ullvang
Ingunn Are - varamann
Olav Lønning - varamann
Jan Magne Moi - kretssekr
Oddvar Skorpe - kretsformann

ÅRET 1991:

Anne Grete Haugland - formann
Jarl Ullvang - nestformann
Anna Kvitno Dagsland
Leif Thuestad
Leif Roald Ytreland
Olav Lønning - varamedl.
Jarle Baustad - varamedl.
Jan Magne Moi - kretssekr
Berta Frønsdal - kretsformann

ÅRET 1992:

Anne Grete Haugland - formann
Leif Roald Ytreland - nestformann
Anna Kvitno Dagsland
Bjarne Rønnevik
Leif Thuestad
Jarle Baustad - varamedl.
Haakon Tveit - varamedl.
Jan Magne Moi - kretssekr
Berta Frønsdal - kretsformann



**Anne Grethe Haugland,
formann 91-92.**

ÅRET 1993:

Bjarne Rønnevik - formann
Leif Roald Ytreland - nestformann
Leif Thuestad
Leif Krogstad
Kari Viste
Sigbjørn Eikje - varamedl.
Øyvind Østensvik - varamedl.
Jan Magne Moi - kretssekr
Berta Frønsdal - kretsformann



**Bjarne Rønnevik,
formann 93-94.**

ÅRET 1994:

Bjarne Rønnevik - formann
Leif Krogstad - nestformann
Olav Vikre - referent
Kari Viste
Øyvind Østensvik
Hermann Nesse
Nils Gravdal - varamann
Njål Nordnes - varamann
Jan Magne Moi - kretssekr
Trygve B. Svendsen - kretsformann

ÅRET 1995:

Leif Krogstad
Øyvind Østensvik
Kari Viste
Hermann Nesse
Jakob Krakk
Jan Magne Moi - kretssekr
Olav Vikre - betyrer
Varamedlemmene har møtt til alle møtene:
Nils Gravdal
Njål Nordnes
Astrid Pedersen
Trygve B Svendsen - kretsformann



Kretsstyret 1995: Fra venstre: Trygve B. Svendsen, kretsformann, Kørner Høie, Oddvar Baltzersen, Kari Skeie, Birger Eike, Kjellaug Eike, Endre Stople, kretssekr. Jan Magne Moi og Leif Thuestad (innfelt). (Foto: M. Brynjelsen)

Ansatte på Stemnestaden 1946-96

I all virksomhet på Stemnestaden har de mange hundre dugnadsarbeiderne gjort en fantastisk innsats og gjort det mulig å drive arbeidet på leirstedet.

Her vil jeg imidlertid gi en oversikt over dem som har hatt et ansettelsesforhold på Stemnestaden/ vært lønnet for arbeidet de har utført her opp gjennom årene:

- 1946 -60: Knut Fosså Rørtveit, bestyrer hver sommer.
Petra Rørtveit var også i alle år regnet med i staben, selv om vi sjelden finner henne på lønningslistene.
- 1946 -53: Petra Hauge - kokke
- 1948 -49: Petrea Næss, kafèvertinne.
- 1949: Emma Bang, kjøkken
- 1949-51: Anna Haukås, kjøkken
- 1949-50: Johanne Bjørhovde, kontordame, deltok i et allsidig arbeid i leirsesongen, Hilda Ersland - kjøkken.
- 1950-52 og 56-60: Marie Budeng, kjøkken, kafèvertinne i -50,
- 1951: Torunn Bjelland, vertinne på kafèen.

- 1951: M.Grinde
1952: Sylvi Thuestad, H. Velur.
1953: fru Husøe, kokke, Gerd Budeng og Aud Straum, kjøkkenjenter.
Anny Gundersen, vertinne på kafèen.
1954-55: Olga Jespersen, Skånevik, vertinne på kafèen.
1954: A. Rasmussen, kokke, S. Vatnaland kjøkkentjeneste.
1954-55: Reidun Rørtveit, Karen Samuelsen kjøkkenjenter.
1955: Anna Røksund, kokke, Klara Tungesvik, kjøkkentj.
1956-60: Olaug Dahl, Brynhild Søvik og Gjertrud Knutsen,
H.Sørevåge, kjøkken samt vask.
1957-60: Halvorine Brynjelsen og Martine Misje, kafèvertinner
1957+59: Fru Sunde, kokke.
1957-58: Kjøkkenhjelp: Olga Grinde, frk. Danielsen,
Andre som også kom på lønningslistene noen av disse åra:
Helene og Reidun Rørtveit, Signe Tungesvik, Hilda Grinde
stuert Grunnvåg, kokk 1 mnd., Kristine Grinde kjøkken.
1958: Konstantin og Oliva Gran - kokk / kjøkkenhjelp. (-1960)
1959-65: 1961-62: 5 måneder i sommerhalvåret var han og kona på Stemnestaden.
De hadde ansvar for matstell og kafèen. 1963-65 var deres arbeid på
Stemnestaden av kortere varighet.
1961: Aslaug Hagland, kafèen.
1963: Astrid Dybdahl, kjøkkensjef/kokke. Assisterter: Berit og Gunhild Kalstveit,
Einbjørg Møllerhaug og Lovise Sandvik.
Valborg Våge, kafèen
1963-79: Sissel Stakkestad og Sigrd Aksdal kokker utenom leirsesongen, noen somrer
hadde de også ansvaret på kjøkkenet i leirtida.
1964: Kjøkkenet: Astrid Dybdahl kjøkkensjef/kokke.
Kirsten Vik og Anne Marit Håvardsholm, assisterter.
Gardsgutt: Svein Olsen fra Stokkastrand.
1964-67: Kafèen: Karin Myge
1965: Kjøkkenet: Anne Marit Håvardsholm, Sissel Austevik og Aud Birkeland,
Gardsgutt: Sigmund Årvik
1966- 67: Andreas Kvalavåg ansatt som husfar/styrer. I tillegg skulle han ha en del
reisevirksomhet. Sigrun Kvalavåg, kokeansvaret, Unni Kvalevåg og
Sissel Austvik, kjøkkenhjelp.
1968-79: Bjarne Stakkestad, husfar
1968: Johnny Hansen, leirarbeider
1970: Berit Dagsland og Bjørg Århus, kjøkkenhjelp.
1973: Ellen Marie Fiskaaen, kjøkkenet.
1974: Signy Vågen, kjøkkenet
1974- Gudmund Ølstørn vaktmester fra nov-74 -1.juli -75
1977: Sivilarbeider: Kørner Høie
Kjøkken/leirsesongen: Astrid Haugen
1979-81: Dag Olav Gaupås, vaktmester 50%, 11.79 - 30.11.81.
1980: Olav Vikre - kokk, leirsesongen
1981-84: Sigurd Stangeland ettersyn med Stemnestaden fra 1.12.-31.01.84,
samt vinter og høst -86
1981: Solveig Odland - kokk, leirsesongen
1982: Halvor Ognøy - leirsesongen

1983: Rose Vikse - kokk, leirsesongen
 Osmine Austbø og Gunnfrid Kjosavik, kjøkken
 1983-86: Modgunn Brynjelsen, husmor - 50 %, 1.9.83 - 20.08.86
 1983-86: Anna Henriette Veim, kjøkken - leirsesongen
 1985-86: Oddbjørg Haugen, kjøkken -leirsesongen
 1984-85: Ivar Settemsdal vaktmester, 50%, 1.02.84-06.85.
 1986: Lars Hagelberg vaktmester sommermånedene
 1987: Rudolf Thorsen vaktmester, 50%
 1986-89: Ann Karin Kvalevåg husmor, 15.04.86 -30.04.89.
 1987-88: Gunnar Fosen sivilarbeider fra mai.
 1989: Gudmund Ødegård husholdsstyrer i 3 måneder.
 1988-90: Steinar Frønsdal sivilarb./vaktmester, 11.88-07.90.
 1990-91: Egil Lindanger sivilarbeider
 1991-94: Johanne Bjørhovde, 70% husmorassistent, 09.91-04.94
 1990-91: Marianne Ytreland, Osmine Camilla Austbø, sommervikar - kjøkken.
 1991-92: Svanhild Olsen, sommervikar - kjøkken.
 1991-93: Eli Davidsen og Turid Skorpe, sommervikar - kjøkken.
 1992-93: Gaute Baustad - sommervikar



Fast ansatte - krets og leirsted - 1994: Foran fra venstre: Helga Ølstørn, Dagny Førland, Anne Kristine Rosberg, Modgunn Brynjelsen. Bak fra venstre: Olav Vikre, Dagfinn Torp, Kjell Einar Dommersnes, Trygve Fiskerstrand, Jan Magne Moi og Kørner Høie.

1992: Ranveig Førland, Hildegunn Vegge, sommervikar - kjøkken.
 1993: Olav Haugen drifts og byggeleder, 4 1/2 mnd.
 Ekstrahjelp: Ingvild Storesund, Lars Espen Krogstad
 1993-94: Ekstrahjelp: Monica Nes og Rune Vidar Vestre.
 1994: Kjell Einar Dommersnes, vedlikehold, 02.94-01.95.
 Emma Stølsvik tilsett på Kajamidler fra 1.03.
 Siv Jorunn Ullvang, kokk 11.94 -95.
 Ekstrahjelp: Marit Dommersnes.

ANSATTE I 1996:

Laila Hettervik, Anna Sigrid Hagelberg, deltid - kjøkken 1993-
 Anne Tove S. Grindheim - deltid, kokk 1994-
 Dagny Førland husmor, deltid, 50 % fra 09.90., 1989-
 Olav Vikre husholdsbestyrer fra september 90 - 96.

Formenn i barne- og ungdomskomiteén 1946-96:

1946-48: Henning Hope
 1948-49: Bjarne Stakkestad
 1949-51: Johannes W. Stava
 1951-52: Knut Askeland
 1952-54: Johannes Kolnes
 1955-57: Knut Askeland
 1958-59: Magne Helgeland
 1959-60: Tjerand Milje
 1960-61: Harry Wiig Andersen
 1963: Jan Arne Olsen
 1964-65: Hartvig Waage
 1966-67: Sigmund Årvik
 1968-70: Ola Sandvik 2 1/2 år
 1970-71: Oddvar Skorpe 1 1/2 år
 1972-74: Odd Ingvald Olsen
 1975: Johanne Brynjelsen
 1976-77: Kjell Arvid Svendsen
 1978-79: Bjarne Bringaker
 1980: Jorunn T. Sandvik
 1981: Kjell Arvid Svendsen
 1982-83: Marta Fjeldheim
 1984: Sigurd Johan Mevik
 1985-86: Bjørn Magnussen
 1987-88: Arne Fjeldtun
 1989: Tor Inge Haugen
 1990-91: Oddvar Baltzersen
 1992: Gaute Baustad
 1993-95: Sigmund Alvestad
 1996: Kari Synnøve Velde Haugen



**Anna Sigrid Hagelberg,
deltid kjøkken.**



**Anne Tove S. Grindheim, deltid
kokk og Laila Hettervik,
deltid kjøkken.**

Kretsansatte

I de første 5-6 årene av denne perioden, var flere engasjert som forkynnere for ei kortere tid. Spesielt med tanke på å få gjennomført alle møtene rundt i kretsen i vinterhalvåret. Disse er ikke tatt med i denne sammenheng.

Knut Fosse Rørtveit - kretssekr. 1933-60
Leiv Dale - sangevangelist 1943-46
Gerhard Albertsen - ung.sekr.: -1948
Lars Tjell - ung.arb 1945 -46
Hans Gilje - forkynner: -1949 og kretssekr. 1973-78
Johanne Bjørhovde - kontor 1948-50, leir -51
Ella Edvardsen - leirsesongene 1948 og -50-52
Connie Belland- leirarbeid 1948 og 49
Lars Eritsland - forkynner: -1951
Arne Bang - ung.sekr., 1949
Fritjof Bjerkestrand - ung.sekr. 1951-53
John Gummedal - forkynner: -1956
Åge Eriksen - ungdomsarbeider, 1954
Ingeborg Lode - leirsesongen 1954 ?
Edvin Jakobsen - leirsesongen 1955
Magnor Larsen, Birgit Våge og Eldrid Samuelsen leir 1955
Arnold Bjerkreim - leirsesongen 1957
Olvar Bergan - leirsesongen 1957
Johnny Frid - leirsesongen 1957
Ludvig Oftedal - ung.sekr./ kretssekr, 1959 -65, kontor 68-70
Martine Misje - kontor 1959-60
Berit Sandhaaland - kontoret 1960-61
Konstantin Gran - forkynner 1960-73
Anders Budeng - forkynner 1960 -63
Erling Yrkje - forkynner 1960-62
Daniel M. Aadnesen - barne-/ungd.sekr. 1961-62
Kjell Nordstokke, leirarbeid 1 mnd. 1962
Berit Myge - kontoret 1961-63
Klara Oftedal - kontoret 1963-64
Berta Skeie Frønsdal - kontoret 1964-67 + -69-71
Arne Værnes - ungd.sekr. 1964-65
Andreas Kvalavåg - forkynner 1965-1983 (fung. kretssekr i -65, -68 og -70)
Ola Hoseth - ungd.sekr. 1965-66
Bernt Sveås - kretssekr. 1966-68
Johnny Hansen - leirarbeid 1968
Jorunn Torsen Sandvik - barne-/ungd.sekr. 1969-70
Kjell Arne Medhaug, 3-4 mnd. 1969
Gudmund Strøm - 2 mndr høsten 1970
Leonard Gudmundsen - forkynner 1970-71, fung.kretssekr noen mndr
Sigrid Kvaløy - kontor 1971-73
Johan Kleppa - kretssekr. 1971-83
Frank Nilsen - barne-/ungd.sekr. 1971-73
Jens Olsen - sangevg. 1972
Elisabeth Abrahamsen - kontor 1972-76

Hans Gilje - kretssekr. 1973-77
 Ragnhild Rettedal - barnearb. 1974-75
 Jon Magne Vestøl - barne-/ungd.sekr. 1975
 Jens Fr. Brenne - barne-/ungd.sekr. 1976-79
 Dagfinn Skogøy - kortidsarbeider 1977-78
 Gunvald Tofte - kontor 1977-79
 Kjell Sønstabø - kretssekr. 1978-82
 Ingunn Sundfør - kortidsarb. 1978-79, leirsesongen -81.
 Tone Cecilie Kvalevaag - barne-/ungd.sekr. 1979-81
 Berit Synnøve Bringedal - kontoret 1979-80
 Dag Olav Gaupås - forkynner 1980-81
 Olav Huglen - kontor 1980-81
 Lars Sigm. Simonsen - forkynner 1982-93
 Toralf Steinsland - kretssekr. 1982-88
 Svein Olav Nesse - barne-/ungd.arb. 1982-84
 Marit Nygård - somrene 1982 og -83
 Elin Skogøy - sommeren 1982
 Ingrid Karin Frøyland - kortidsarb. 1983-84, og sommeren 1981
 Liv Olèn Skorpe - sommeren 1984
 Dag Vister Hansen - forkynner 1983-86
 Anne Serine Waage - HIM/KIM kortidsarb. 1983-84
 Tom Audun Pedersen - HIM/KIM kortidsarb. 1983-84
 Ludvig Munkejord - Barne-/ungd.arb. 1984-85
 Anlaug Eide - Barne-/ungd.arb. 1985-87
 Kjetil Harestad - leirarbeid 2 mndr 1985
 Morten Halling - barne-/ungd.sekr. 1985
 Einar Andreassen - barne-/ungd.arb. 1986-88
 Ove Nybø - forkynner 1986-87
 Nina Eide - leirarbeid 2 mndr 1986
 Laila Gerlach - barnearb. 1987-89
 Bergny Haugland - leirarbeid 2 mndr 1992
 Anne Kallevik - leirareid 2 mndr 1993
 Gaute Baustad - leirarbeid 2 mndr 1994
 Trygve E. Fiskerstrand - kortidsarb. 1994-95

ANSATTE I 1996:

Helga (Stakkestad) Ølstørn - kontoret 1967-68 og 1981-
 Modgunn Brynjelsen - barnearb./kvinnesekr./ forkynner 1978-
 Kørner Høie - forkynner 1980-81 og 1988-
 Dagfinn Torp - barne-/ungd.sekr., nå forkynner, 1988-
 Jan Magne Moi - kretssekr. 1989-
 Anne Kristine Rosberg - barnearb. 1989-
 Simon Didriksen - barne-/ungd.arb. 1995-

Ansatte i barnehagen

1979 - juni 82: styrer - førskolelærer Siren Stangeland
 1980: praktikant: Gjertrud Lund
 1981: Praktikant: Elin Kvalheim 1.halvår

1982 - høst: styrer førskolelærer Anne Karin Grinde Støle. Praktikant: Tove Elin Lindanger
 1984/85 + 86 1.halvår: styrer - førskolelærer Elin Ersland Leland
 1984: praktikant vår: Venche Traa; høst: Åse Stavland
 1985: praktikant vår: Åse Stavland; høst: Torild Holgersen
 1986: praktikant vår: Torild Holgersen; høst: Aud Hauge.
 1986 2.halvår- 01.07.87: styrer Inger Karin Pedersen
 1987 1.halvår Aud Helen Hauge assistent
 1987 2.halvår - 93: Inger Karin Pedersen assistent, konstituert styrer fra 1.08.- 31.12.91.
 Studiepermisjon fra 1994
 1987 2.halvår - 31.07.89: styrer - førskolelærer Bodil Jørgensen
 1989 2.halvår - 31.07.91: styrer - førskolelærer Else Holst Jørgensen
 1990 - 1.11.94: assistent May Bente Sponevik
 1991: 1.08.-31.12 - assistent Nina Marte Østebøvik
 1992: 1.01. - styrer førskolelærer Åshild Helgeland
 1992: Laila Simnes assistent 25.08.-30.06.93
 1992: Margrete Gramstad assistent 1.08. -30.06.93
 1994 - Anne Elin Kallevik assistent i I.K.Pedersens permisjonstid
 1994: 1.11.- 95 Anne Kristin Helgeland assistent
 1994: Hildur Halleland assistent i styrers administrasjonstid.
 1995: Ellen Storhaug assistent
 Helt fra starten i 1979 og fram til 31.07.94 var Ingvar Tungesvik regnskapsfører for barnehagen. Fra 1.08.94 overtok Olav Haugen dette arbeidet.

Styret for Barnehagen har hatt følgende formenn:

1979-82:	Torild Søvik
81982-84	Ola Sundfør
1985-87:	Osvald Frønsdal
1988:	Berit Krogstad
1989-91:	Knut Ottar Kringeland
1992-93:	Sissel Førland
1994-95:	Berit Sandvik

Program for 50-års jubileet

Fredag 24. mai

- kl. 16.30: Korsstafett fra Skudenes til Vedavågen
- kl. 19.30: KORSMØTE på Betel, Vedavågen
Taler: kretsformann Trygve B. Svendsen
- kl. 19.00: MIMREFEST på Stemnestaden
«Husker du da vi var på leir i gamle dager?»
Taler: Tidl. sekr. Ludvig S. Oftedal
Sang: Jan Olav Dale og Fiolen (Berit Krogstad, Grete Gamst og Helga Ølstørn)

Lørdag 25. mai

- kl. 09.00: Korsstafett fra Vedavågen til Haugesund
- kl. 11.00: Korsstafett fra Kårstø/Falkeid
- kl. 11.00: Korsstafett fra Knapphus
- kl. 11.30: Korsstafetten fra Karmøy ankommer Haugesund
Appell i Steinparken
- kl. 12.00: Korsstafetten fortsetter til Aksdal
- kl. 14.00: De ulike korsstafettene ankommer Aksdal
Appell v/ordfører Borghild Yrkje
- kl. 14.45: Korsstafetten ankommer Stemnestaden
- kl. 15.00: Middag/grilling
- kl. 16.30: Volleyball-turnering
- kl. 19.00: Talentiade / konsert
Sangartister: Nina Åstrøm og Hans Inge Fagervik

Søndag 26. mai

- kl. 10.45: Situasjonsspill fra gamle dager.
- kl. 11.00: JUBILEUMSGUDSTJENESTE i amfiet.
Gen.sekr. Anfin Skaaheim, Prost Arne Øystese,
prestane i Indre prosti. Ungdomsmusikken fra Veia m.fl.
- kl. 13.00: Middag/grilling
- kl. 13.30: Aktiviteter
- kl. 15.30: FAMILIESAMLING
Sang av BARNEKOR (fra Korhelga) og Ungdomsmusikken

KORSSTAFETT

I 1995 var det samlinger på korshaugene i fylket i forbindelse med kjerka sitt 1000 års-jubiläum. Korsstafetten er ei markering av korsets sentrale plass i Indremisjonen's forkynnelse. Korset blir ført fra ytterstedene i kretsen og inn til Stemnestaden som ei markering av at Jesus har vært og skal være i sentrum på vårt leirsted.

Kilder som er brukt:

Stemnestaden 25 år, jubileumsskrift.

Karmsund Indremisjon, 1874 -1974, jubileumsskrift.

Broderhelsing

Årsmeldinger for Karmsund Indremisjon.

Møteprotokoll for kretsstyret.

Møteprotokoll for stemnestadstyret

Møteprotokoll for barne- og ungdomskomiteen

Haugesunds Avis

Møteprotokoll for Skjold Kommunestyre.

Kretsens arkiv

Tidligere styremedlemmer.

TAKK

Takk til alle som har hjulpet til med opplysninger og gitt nyttig korrektiv underveis.



Her i denne boka får du vite hvordan Stemnestaden ble indremisjonens eiendom. Du kan lese om folk med stor innsatsvilje og dugnadsånd, om de store byggeprosjektene og de ulike arrangementene som fyller plassen med folk.

—
En dag under den 2. verdenskrig tok Henrik Grinde med seg kretssekretær Knut Fosså Rørtveit opp på et høydedrag over Grindeffjorden. Her kunne de se ned på tyskerleiren som var bygd opp på jordene ved fjorden. Ved dette synet fikk Fosså Rørtveit en visjon om at denne gangen skulle tyskerne ha bygd for indremisjonen. Tyskerne skulle ikke være så lenge i landet – det var han overbevist om. Da krigen var slutt, var penger samlet inn. Visjonen kunne virkeliggjøres.

